

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма

**«Інтегрований курс польської та зарубіжної літератури. 5-9 класи»
для закладів загальної середньої освіти**

(укл. Лебедь Р. К.)

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»

(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Пояснювальна записка

Вивчення літератури – це система навчання, яка допомагає учням у формуванні цілісного світоглядного бачення і загальнолюдських цінностей шляхом пізнання культурної спадщини свого народу, у розширенні культурно-пізнавальних зацікавленостей, у вихованні естетичних цінностей і потреб.

Література як шкільний предмет займає вагоме місце у процесі навчання у загальноосвітній школі, є одним з найбагатших духовних джерел, морально-естетичних і культурно-історичних цінностей; впливає на формування особистості учня, його світогляду, погляду на сучасне життя.

Інтегрована програма навчання польської та зарубіжної літератур для шкіл з польською мовою навчання опрацьована згідно з Державним Стандартом, який містить чотири навчальні лінії, що вказують на обов'язковий рівень вивчення літератури учнями.

Першою навчальною лінією є **емоційно-ціннісна**, яка забезпечує пізнання гуманітарного потенціалу і естетичних цінностей творів польської та зарубіжної літератур, формує світогляд учнів, почуття власної гідності, їх громадянську свідомість, привчає до конструктивного керування своїми емоціями і використання особистого потенціалу, формує компетентності й активність у демократичному суспільстві.

Другою навчальною лінією є **літературознавча**, яка збагачує горизонти пізнання художніх творів, що презентують різноманітність культур; передбачає і конкретизує список і форму творів, вивчення та використання літературних понять, застосовування їх у процесі аналізу й інтерпретації літератури. У контексті літературного процесу звернено увагу на жанрово-стилістичні особливості твору, принципи літературного перекладу.

Третьою навчальною лінією є **культурологічна**, яка передбачає усвідомлення учнями, що література є видом мистецтва, ознайомлює із літературними цінностями, висвітлює зв'язок літератури з філософією, міфологією, фольклором, звичаями і повір'ями, традиціями культур різних народів. За посередництвом привабливих історично-культурних інформацій соціально-культурного характеру, ця лінія дає змогу оцінити вагомі мистецькі явища як невід'ємну частину культури, пізнати глибше літературні твори. Розширює ерудицію учня, виховує культуру та повагу до народних та світових традицій, толерантне ставлення до представників різних культур, віросповідань, рас і походження. Підкреслює значення і вартість культурної спадщини для людини і суспільства. Привчає свідомо цінувати багатство і різноманітність світової культури.

Четвертою навчальною лінією є **компаративна**, яка забезпечує порівняння літературних творів, їх компонентів (тема, мотив, поетичні

образи, художні засоби та ін.), явищ та фактів, які належать до різних літературних жанрів. Порівнює і встановлює зв'язок між творами польської та зарубіжної літератур під кутом традиційної тематики, змісту, мотивів; демонструє лексичне багатство і невичерпні стилістичні можливості літератури.

У програмі важливе місце займає вивчення польської літератури у взаємозв'язку з літературою інших народів, що дає змогу учням досконало вивчити загальнолюдський сенс буття і громадську оригінальність у літературних творах. Твори визначені програмою також опрацьовані у широкому контексті з іншими видами мистецтва – музикою, кіно, театром, скульптурою. Щоденно підростаюче покоління попадає під вплив засобів масової інформації, а отже не може бути осторонь культури. Програма спонукає задуматися над межами високої і низької, елітарної і популярної культур. Ініціює конкретні життєві проблеми, вказує на способи їх розв'язання у сучасному житті. Вказує шляхи сучасного успіху та креативності.

При підборі художніх творів враховано вікові особливості учнів, новаторство і традицію.

Основним завданням вивчення літератури є звернення уваги на розвиток особистості учнів, опанування ними загальнолюдських, духовних і мистецьких цінностей польської та зарубіжної літератур, зацікавлення і заохочення до читання, а також ознайомлення з найкращими взірцями літературного слова, вивчення учнями розвитку польської літератури в контексті світового літературного процесу від найдавніших часів до сучасності, збагачення і розширення творів для читання, виховання культурного читача, який відчуває потребу і зацікавленість читанням, здійснює внутрішній діалог з прочитаною книжкою, отримує у процесі пізнання художньої літератури естетичне задоволення, збагачує свої знання.

Структура вивчення літератури визначається логічною послідовністю складності навчального матеріалу, збагаченні літературних знань, розвитку умінь і навичок учнів.

Відповідно до вікових особливостей учнів вивчення літератури у школі поділяється на три етапи (початкова школа, основна школа, середня школа).

Вивчення літератури у 5-9 класах поділяється на два етапи:

I етап: 5-6 класи – формування мотивації до читання (згідно з проблемно-тематичними принципами);

II етап: 7-9 класи – читання на підставі конкретної системи (згідно з історично-літературними принципами, звертаючи увагу на види і жанри літератури).

Головні завдання навчання літератури в основній школі:

– формування стійкої мотивації до вивчення польської та зарубіжної літератур;

- розвиток зацікавленості учнів до читання і пізнання творів відомих польських і світових митців, виховання свідомого і активного читача, навчання загально читацької та мовної культури;

- розвиток творчих здібностей учнів, звертання уваги на культуру полеміки, навчання критичного мислення, а також самостійний аналіз і оцінка прочитаного твору;

- виявлення духовного та художнього потенціалу у творах польської та зарубіжної літератур, загальнолюдські цінності уподобань, ідеалів, сприяння у тому, щоб вони стали взірцями для учнів;

- вивчення літературних творів як мистецтва слова, розуміння їх художнього світу, неповторності індивідуального стилю автора, підкреслюючи народну оригінальність і загальнолюдське значення;

- формування в учнів уміння аналізувати та інтерпретувати вивчені твори, створювати сприятливі психологічно-педагогічні умови для самостійної відповіді учнів у процесі роботи над художнім текстом, сприяння прояву особистісного ставлення учня до прочитаного твору та до самостійної оцінки; формування креативності й активності в творчому процесі.

- активізація художньо-творчої потреби учнів, систематична реалізація роботи над розвитком їх самостійної діяльності, усної і письмової відповіді, допомога у визначенні індивідуальних здібностей учнів;

- навчання активного виявлення особистісного ставлення до опрацьованого твору, культура мовлення під час ведення діалогу, спілкування у культурному суспільстві; формування власної позиції, взаєморозуміння у процесі обговорення та розв'язування проблем у групі.

- пізнання літературних творів як мистецтва слова, розуміння їх художнього світу, неповторності індивідуального стилю автора, підкреслюючи народну оригінальність і загальнолюдське значення; підкреслення важливості знання іноземних мов як у повсякденному житті, так і для пізнання художніх творів та інших творів мистецтва.

– самоусвідомлення національної приналежності, формування зв'язків що базуються на історичній, культурній і територіальній спільноті.

Програма передбачає вирішення таких завдань:

- імплементація компетентнісного підходу;
- активізація міжпредметних зв'язків;
- доцільність та вироблення ключових компетентностей.
- Запровадження компетентнісного підходу здійснюватиметься через методику наскрізних тем, що є соціально значущими і

важливими як в освітньому процесі, так і в сучасному суспільстві:

- здоров'я і безпека;
- громадянська відповідальність;
- підприємливість і фінансова грамотність;
- сталий розвиток та екологічна грамотність.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів у мовно-літературній освітній галузі:

1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях.
2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і використання її для збагачення власного досвіду.
3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів національної літератури; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови.
4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, їх аналіз.

Структура програми

Зміст програми для 5–9 класів визначається згідно з зацікавленнями учнів і загальних завдань, збагачення їх життєвого та читацького досвіду на основі вибраних творів польських та світових письменників. Ці твори включають фольклор та літературу, висвітлюють тематику добра і зла, кохання та ненависті, людської гідності, краси природи, людського життя.

У програмі сконцентровано увагу на актуальних для сучасного читача питаннях та проблемах, які дають можливість сприймати літературний твір у контексті сучасного життя. Програма скерована на формування в учнів різноманітних умінь роботи з текстом, у тому числі вміння давати позитивну характеристику героям і обґрунтовувати її, обговорювати фрагменти твору, аналізувати його компоненти за допомогою діалогу на тему певної проблеми. У цьому випадку учням дається можливість висловити свою точку зору у відповіді. Особливістю цієї програми є інтеграція програми навчання польської та зарубіжної літератур.

У 5–6 класах вона більш реалізована на тематично-хронологічній основі, звертається увага на специфічні властивості літератури. Навчальний матеріал зінтегрований на підставі головних, відповідних літературі понять, засвоєння яких становить характеристику оволодіння літературою та розвитком молоді. Так ось, згідно з розділами програми у 5 класі учні ознайомлюються з поняттями і термінами: автор, тематика і

головний герой твору, а також з дитячою і природничою літературами. Програма для 6 класу розширює і поглиблює знання учнів про літературний твір, його компоненти, що розкрито у конкретних розділах (автор, головний герой, зміст та композиція твору). Одночасно запропоновані твори у програмі скомпоновані за хронологічним принципом. Завдяки цьому учні 5-6 класів ознайомлюються з найкращими творами польської та зарубіжної літератур, з такими поняттями як: автор і його творчість, художній текст і його компоненти та інше. Програма передбачає систематичну роботу над засвоєнням і закріпленням літературних понять, збагачення знань про них, від теми до теми і від класу до класу. Наприклад, поняття авторського ставлення до героїв у творі в 5 класі засвоюється спочатку тільки практично, потім учні мають ознайомитися зі способами вираження ставлення до героїв автором. Далі це поняття закріплюється. Аналогічно учні ознайомлюються з іншими поняттями та літературними термінами вказаними у наступних розділах. Запропонований хронологічно-тематичний принцип ознайомлення з матеріалом навчання взаємопов'язаний: з одного боку учні вчать розуміти твір і значення його компонентів, а з іншого розуміти його сприйняття через засвоєння відповідних знань і умінь.

У 7–9 класах програма навчання є перехідною від пропедевтичної до систематичної, використовує хронологічний принцип інтеграції навчального матеріалу, який поєднаний у розділах за послідовністю епох, робити підсумки про особливості розвитку літератури на кожному конкретному етапі. У 7 класі навчальний матеріал поєднується у розділи, які дозволяють учням не тільки ознайомитись з творами польської та зарубіжної літератур, а й з теоретично-літературними поняттями. Такий підхід дає більші можливості для інтеграції навчального матеріалу, зосередженню уваги на спільних для всіх літератур властивостях творів. Починаючи з 8 класу, навчальний матеріал базується на історично-літературній основі, тому польська та зарубіжна літератури є представлені у програмі за допомогою блоків навчання. Кожний блок поєднує письменників польської та зарубіжної літератур даної історичної епохи (від античності до відродження включно). Такий підхід дозволяє ознайомитися з польською літературою у контексті до зарубіжної літератури. У цій програмі застосовано контекст навчання, коли конкретний твір пропонується опрацювати у поєднанні з іншими творами вивченими на уроках (твори польських та інших письменників). Це дає більші можливості у реалізації як внутрішніх так і міжлітературних зв'язків, розширює читацькі горизонти учнів, дозволяє формувати у них компаративні уміння – порівнювати дії та поведінку героїв, події і обставини в літературних творах різних народів. Крім того, учні засвоюють знання культурологічного характеру, приділяючи особливу увагу історичним фактам і географічним знанням, способам буття, устрою

що представлений у творах. Це дозволяє учням розширити і збагатити свої знання про світ і людей, створити образ про існування літератури різних народів. Культурологічний аспект тут має більше значення, тому що пізнавальний матеріал можна порівнювати не тільки з іншими літературними творами, але і з іншими видами мистецтва – музикою, театром, кіно, образотворчим мистецтвом.

Як відомо, завданням роботи вчителя є зацікавлення учнів вивченим матеріалом, літературним твором та їх відповіді на тему, а також ставлення до прочитаного твору та його оцінка. Тому особливу увагу слід приділяти розвитку творчої діяльності і відповідям учнів у процесі опрацювання літературного твору. Таку роботу потрібно проводити систематично, на кожному уроці.

У програмі опрацьовано розділ «Види навчальної діяльності», де передбачено уроки з різними способами навчання. На цих уроках вчитель має можливість звернути особливу увагу на формування вже перевічених методично умінь опрацювання текстів, а також тих яких вимагає сучасність. Наприклад, вміння вести діалог, читати і коментувати конкретний текст, самостійно аналізувати літературні твори у відношенні до поставленого завдання. Існуюче у програмі правило варіативності дає можливість вчителю в окремих випадках вибирати твори для текстового навчання. Це застосовується в опрацюванні казок, міфів, байок, ліричних віршів, а також інших творів польської та зарубіжної літератур.

У розділі «Пропонований зміст інтегрованого курсу» подано змістові лінії, теми навчального матеріалу.

У розділі «Очікувані результати навчання» є конкретизовані вимоги до знань і умінь учнів, засвоєних на кожному етапі навчання та які учні повинні засвоїти протягом року. Передбачені результати враховують також зміст анотації певної теми. Це дасть змогу учителеві реально оцінити результати навченості учнів, постійно фіксувати їх рівень у здобуванні знань і формуванні навичок, а також правильно і у відповідній послідовності викладати складність завдань і контролювати їх виконання.

Виконанню завдань літературного досвіду і розвитку учнів буде сприяти робота вчителя у творчій співпраці з учнями і послідовним доступом їх до більшої самостійності. Це дозволяє глибше засвоїти духовне і морально-естетичне багатство вивчених творів, розвивати їх читацькі навички і художньо-творчі здібності. У сучасному суспільстві освічена людина – це відповідальний громадянин, патріот, новатор, що вміє критично мислити і реалізувати свої цілі у прагненні до успіху. Мета літературної освіти передбачає вплив сучасних поглядів на формування особистості учня, який у процесі навчання отримує відповідні знання, необхідні в повсякденному житті.

У програмі подано орієнтовні години на вивчення певних тем та творів. Учитель в разі потреби може вносити свої корективи.

КЛАС
(2 години на тиждень – на рік 70 годин,
час резерву – 4 години)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
Вступ		
<p>вирізняє роль книжки і читача в культурному житті людини; знає і розуміє поняття: усна народна творчість і літературний твір; порівняння народного фольклору з літературним твором; називає компоненти книжки.</p>	<p>Література як вид мистецтва – мистецтво слова. Роль книжки в житті людини. Знайомство з підручником. Теоретичні знання Поняття літературного твору, слово як спосіб освіти. Книжка і її компоненти (обкладинка, заголовок, зміст, автори книжки – автор, ілюстратор, редактор, коректор, друкар).</p>	<p>Робота в групі. Аналіз прикладу зразка.</p>
<p>розуміє відносини між автором і читачем. Виділяє в тексті оповідаючу особу (оповідача); знає зміст вивченої казки; пояснює особливості будови казки; відрізняє її від інших вивчених літературних видів; оцінює поведінку казкових героїв і виражає особистий стосунок до них. утворює поставу шанування</p>	<p>Розділ I Польські і зарубіжні казки Ева Шельбург-Зарембіна <i>Казка про kota в чоботях</i></p>	<p>Техніка драми достосована до потреб і можливостей учнів. Біржа ідей. Інсценізація.</p>

<p>для людей поступки яких шляхетні. знає зміст вивченого оповідання та зміст подібний до казки; порівнює мову головних героїв, відрізняє народний корінь; протиставляє добро – зло, людяність – егоїзмові; шукає образи фантастичні і реальні, виражає своє відношення до них; будує план подій; характеризує головну героїню Марисю.</p> <p>називає малі форми усної народної творчості; знає на пам'ять прислів'я на теми: природничі, роботи, батьківщини, стосунків між людьми; вірізняє в прислів'ї безпосередню і переносну вимову, народну; відрізняє прислів'я від приказок (золотої думки); розв'язує загадки і помічає в ние творчу фантазію, досвідчення і народність; виразно читає твори малих фольклорних форм; окреслює значення прислів'їв, загадок і притч; пояснює специфіку їх як особливого виду народної творчості (будова, способи утворення, особливості мови); знаходить спільні і різні риси між прислів'ями і притчами;</p>	<p>Марія Конопницька <i>Про краснолюдків та сирітку Марисю</i> (фрагменти)</p> <p>Народні прислів'я, загадки, приказки. Дитяча народна творчість (рахування, римованки).</p>	<p>Метод питань і відповідей.</p> <p>Індивідуальна і колективна робота з текстом.</p> <p>Активні методи заангажування учнів до роботи на уроці.</p>
--	---	---

<p>пояснює значення понять „ритм”, „рим”;</p> <p>подає приклади риму і ритму.</p> <p>знаходить подібність в загадках, прислів'ях і притчах польських і інших народів</p> <p>вказує реалістичні і фантастичні елементи світу представленої казки;</p> <p>порядкує події згідно з хронологією.</p> <p>усно описує літературну постать, обговорює поступки головних героїв, застосовує лексику пов'язану з темою казки;</p> <p>придумує інші закінчення казки;</p> <p>порівнює зміст казки з подібними, раніше вивченими казками;</p> <p>шукає в змісті уривки, які кажуть про життя і вигляді Ганса Крістіана Андерсена;</p> <p>оповідає про життя автора;</p> <p>представляє зміст інших казок Ганса Крістіана Андерсена;</p> <p>знає поняття уособлення, шукає її в змісті казки;</p> <p>віддзеркалює реальний і фантастичний світ;</p> <p>підбирає слова для характеристики казкового соловейка;</p> <p>формує правду казки як вплив зі змісту;</p> <p>вчиться приязного відношення до тварин і</p>	<p>Юзеф Ігнацій Крашевський <i>Квітка напороці</i></p> <p>Ярослав Івашкевич <i>Андерсен</i></p> <p>Ганс Крістіан Андерсен <i>Соловейко</i></p>	<p>Індивідуальна і колективна робота з текстом. Розмова евристична.</p> <p>Аналіз прикладу. Робота в групі.</p> <p>Різноманітне сприйняття достосоване до учнів. Пантоміма, вхід в роль. Техніка драми.</p>
--	--	---

<p>рослин та присвоєння засад охорони природи подає приклади постатей і фантастичних подій, які не мають відповідника в дійсності; називає мораль зі змісту казки; зіставляє різні епізоди, фрагменти казки з ілюстраціями, кадрами переглянутого фільму;</p> <p>аналізує заголовок казки; шукає влучні слова і окреслює їх роль в казці; знає, що таке мотив казки і що називає його; пояснює закінчення казки і пропонує інші;</p> <p>знайомиться зі змістом нових казок які не вивчали на уроці; творчо працює над своєю доповіддю (розказує виразно, відповідно моделює голос і темп розповіді); розповідає фрагменти характерні для наступних казок; свою доповідь формулює в першій особі, якби брав участь в епізоді даного твору (може бути в характерному костюмі); бере участь конкурсі, поводиться з колегами чемно і справедливо; розповідає на тему виступу своїх колег з пошаною.</p>	<p>Брати Грїмм <i>Бїлоснїжка</i></p> <p>Шарль Перро <i>Чарївницї</i></p> <p>Оповїдаємо казки – усний розвиток мовлення – конкурс.</p>	<p>Робота індивідуальна і в групах.</p> <p>Ігри дидактичні. Розмова.</p> <p>Робота індивідуальна і в групах.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів. Практичне застосування мовних вправ – інсценізація. Цїкава композиція твору.</p>
--	---	--

<p>Творча робота учня. Бере участь в конкурсі <i>Розкажуємо казки</i>. Творчо працює над своєю доповіддю. Прагне до досконалості і високого успіху в конкурсі.</p> <p>знає зміст фрагменту новели відрізняє оповідача, постаті, головну думку і події; утворює план (ділить текст на частини і надає їм</p>	<p>Теоретичні знання: Поняття яке окреслює казку, мотив казки, уособлення, особливості будови казки і мови її головних героїв. Діалог як спосіб вираження думки, почуттів і настроїв головних героїв. Поняття ритму і риму. Контекст опрацювання теми: Порівняння змісту вивчених казок і вже знаних, шукання мотивів казки і мудрості людини, де перемагає добро над злом. Образи і екранізація казки. Значення народної творчості в житті людини (прислів'я, притчі, загадки). Віддзеркалення спостережливості, мудрості, творчої фантазії в загадках, прислів'ях і притчах. Розвиток творчої дитячої діяльності, створення усної доповіді з елементами розуміння.</p> <p>Розділ II Літературні твори зв'язані зі світом дитини.</p> <p>Болеслав Прус <i>Анеляка</i></p>	<p>Інтеграція змісту підчас роботи в групах.</p>
---	--	--

<p>заголовки); окреслює настрій твору і шукає в творі фрагменти найбільш вражаючі моменти; відповідає на підставі власних пережить на тему любові до пса; складає оповідання про свого пса.</p> <p>вказує в новелі: опис, діалог, оповідання. вирізняє події постаті (шукає вирази і вираження називаючі постаті). розрізняє літературний портрет головного героя (талановита сільська дитина); аналізує і пояснює заголовок новели; порівнює життя і майбутнє талановитої дитини у творі і загалом; укладає інше закінчення новели;</p> <p>вирізняє у творі постаті і неправдиві події; порівнює забаву дітей і їх поведінку до своїх забав в дитинстві;</p> <p>оповідає про життя Марії Конопницької; представляє повстання твору <i>А як пішов король на війну</i>; виразно читає текст зі зрозумінням змісту; вживає властивої інтонації зазначаючи настрій твору; окреслює що таке епітет і метафора; шукає в вірші епітети і</p>	<p>Генрик Сенкевич <i>Янко Музикант</i></p> <p>Станіслав Ришард Добровольський <i>А як пішов король на війну</i></p> <p>Марія Конопницька <i>А як пішов король на війну</i></p>	<p>Використання мультимедійних матеріалів на онлайн-уроках. Відтворення текстів зі слайдів. Перефразування.</p> <p>Інтеграція змісту під час роботи в групах.</p> <p>Практичне застосування мовних вправ – інсценізація.</p>
--	--	--

<p>метафори; формування патріотичних почуттів.</p> <p>оповідає зміст оповідання з урахуванням хронології подій; шукає фрагменти описуючі головного героя і його риси характеру; на підставі вивченого твору відповідає на тему умов життя дітей сиріт після I світової війни; реагує на головного героя; вміє працювати в групі з ровесниками, в добрій атмосфері;</p> <p>шукає діалоги головних героїв і порівнює їх мову доповіді до своєї; характеризує головних героїв і їх відносини до прочитаних казок; відповідає на тему читання книжок через сучасну молодь і окреслює свої відносини до читання творів;</p> <p>називає оповідача, головного героя заголовку і головного героя; оцінює поведінку головного героя оповідання; розповідає про науку зі змісту оповідання; самостійно опрацьовує поступки головного;</p> <p>аналізує зміст репродукції вибраної вчителем; в своїх доповідях застосовує</p>	<p>Марія Домбровська <i>Олек</i></p> <p>Януш Корчак <i>На полянці</i> (фрагмент книжки <i>Юзькі, Яськи і Франкі</i>)</p> <p>Едмунд де Амісіс <i>В домі пораненого</i> (фрагмент книжки <i>Серце</i>)</p> <p>Інтеграція літератури з малярством. Образи дітей в польському</p>	<p>Цікава композиція твору.</p> <p>Робота індивідуальна і в групах.</p> <p>Ігри дидактичні. Розмова.</p> <p>Розмова евристична, питання і відповіді.</p> <p>Інтеграція змісту міжпредметних зв'язків.</p>
--	---	---

<p>лексика пов'язана з малярством (пейзаж, портрет, фактура, полотно, фарба, колір ітд.); на підставі образу описує постать і її настрій та елементи які його викликають;</p> <p>Творча робота учня. Готує матеріал до дискусії на тему: <i>Фантастичний світ дитини</i></p> <p>описує обставини і початок повстання гімну Польщі; в оповіданні відрізняє фантастику від реальності; показує в який спосіб автор пов'язав в оповіданні події сучасні і давні; поглиблює народні почуття, вивчає зміст гімну, утворює власну систему значення, патріотичну поставу.</p> <p>пояснює, які твори називаємо гімном; вчить гімн напам'ять; знає також слова гімну</p>	<p>малярстві і світовому.</p> <p>Теоретичні знання: Вирізняє поняття: оповідач, головна думка, події, головні герої і реальні події і фантастичні, головний герой заголовку і головний герой, опис, оповідання, діалог, метафора, епітет. Лексика пов'язана з малярським мистецтвом.</p> <p>Контекст опрацювання теми. Приближення проблем дитячого віку на переломі XIX/XX століття, порівняння життя дітей колись і тепер. Показ дитячої тематики не тільки в літературі але і в малярстві.</p> <p>Розділ III Рідна земля і мова.</p> <p>Ян Копчевський <i>Старий вярус з Реггіо</i></p> <p>Юзеф Вибіцький <i>Мазурка Домбро вського</i></p>	<p>Переклад інтерсемотичний .</p> <p>Розмова евристична. Питання і відповіді під час роботи в групі.</p> <p>Індивідуальна робота.</p>
---	--	---

<p>України; розповідає про державну символіку України і Польщі; знає, як має поводитись підчас співу гімну; пояснює що таке приспів.</p> <p>відрізняє літературні види: оповідання, вірш. знає поняття: автор, письменник, поет, читач, заголовок. Аналізує вірш під поглядом будови і змісту; окреслює, в який спосіб поет описує становище Польщі; формування патріотичних почуттів. знає значення і користується поняттями: строфа, верс, рим; відповідає на тему, чим є для нього польська мова; вчить вірш на пам'ять; називає почуття виражені у вірші; розповідає про столицю Польщі – Варшава і Київ – столиця України; Творча робота учня. Бере участь в конкурсі знань про столицю Польщі і України. Згромаджує матеріали, підготовлює питання і відповіді на тему Києва і Варшави.</p>	<p>Антоній Слонімський <i>Польща</i> Владислав Броневський <i>Польська мова</i> <i>Кохане місто</i></p> <p>Теоретичні знання: Відрізняє прозу від вірша, знає і користується поняттями: автор, письменник, поет, читач, заголовок; строфа, ритм, рима. Знає слова гімну Польщі і України, порівнює державну емблематику; відноситься з повагою до символів, вміє поводитись під час співу державного гімну.</p>	<p>Інтерв'ю, діалог. Робота з текстом. Практичний вимір науки про мову.</p>
---	--	---

<p>розповідає про життя Адама Міцкевича; читає виразно, переказує настрої твору; відтворює художній образ твору, описує захід і схід сонця на підставі фрагментів твору; порівнює захід і схід сонця представленого на образі з описом в фрагменті твору; показує образи в ліричному тексті; розпізнає порівняння поетичну і повсякденну мову на підставі „як”; вияснює значення і символічні порівняння і їх функції; сприймає поетичну функцію порівняння і епітету; Через виразне читання тексту оживлює його, збагачує, віддає відповідний настрій; наслідує голоси природи і шукає в вірші вирази звуконаслідування;</p> <p>розповідає про життя і творчість Юліуша Словацького; відрізняє автора у вірші, розказує про нього на</p>	<p>Контекст опрацювання теми. Поглиблення народних почуттів, створення власної патріотичної системи через повагу до державних символів і гімну.</p> <p>Розділ IV Найбільші польські поети</p> <p>Адам Міцкевич <i>Захід сонця</i> <i>Ранок</i> <i>Зося серед птахів</i> (фрагменти <i>Пана Тадеуша</i>)</p> <p>Малярські репродукції де представлено захід і схід сонця – на вибір вчителя (інтеграція з художнім мистецтвом).</p> <p>Юліуш Словацький <i>Пам’ятка Зофії Бобрувни</i></p>	<p>Робота в групах. Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів. Підняття самостійних рішень.</p> <p>Приклад інтерсеміотичний або переміщення твору на мову музики, образ, фільм або спектакль.</p> <p>Робота в групах. Аналіз літературного тексту.</p>
--	---	--

<p>підставі його слів. інтерпретує зміст вірша; вирізняє риси поетичної мови; вчиться вірша на пам'ять;</p> <p>на підставі вивченого фрагменту описує пейзажа; шукає епітети і порівняння; достерігає нав'язання змісту до народної теми; виділяє поетичні образи представляючі красу природи; Творча робота учня. На підставі своїх пережить малює захід сонця – форма доповіді будь-яка.</p> <p>ділить слова на склади, окреслює кількість складів в слові, виділяє рядок вірша як стофу, розпізнає строфу як графічне виділення частини вірша, користується</p>	<p>Юліуш Словацький Чарівниця Гопляна (фрагмент Балладини)</p> <p>Теоретичні знання: Біографічні факти з життєписів польських класиків. Знає і користується поняттями: поетичне порівняння, вирази звуконаслідування, епітети, поетичні образи. Контекст опрацювання теми. Підкреслення значення творчості Адама Міцкевича і Юліуша Словацького для польського народу. Порівняння поетичного образу з образом в малярстві.</p> <p>Розділ V Сучасні поети – дітям.</p> <p>Казимира Іллаковичувна Самотність</p>	<p>Творча робота учнів.</p> <p>Розмова евристична.</p>
---	---	--

<p>термінами: строфа, рима, приспів, (повторення); вирізняє рим як співзвуччя закінчень виразів в рядку; аналізує зміст вірша; показує вирази які ідентично звучать і які подібно; усвідомлює на чому полягає самотність в родині, в школі, на дворі ітд. шукає способи, щоб перебороти самотність oznacza literowo wersy гуциjąсе się;</p> <p>виразно читає вірш з інтерпретацією; аналізує зміст вірша; вказує оповідаючу особу у вірші (ліричний підмет); окреслює оповідаючу особу у вірші;</p> <p>описує дорогу місяця і спосіб його пересування; вчить напам'ять; шукає вирази звуконаслідування; окреслює настрій вірша; аналізує будову вірша; застосовує уособлення і живлення в прикладах, користуючись зі змісту вірша. описує поетичний образ букв; окреслює свої почуття після прочитання вірша;</p> <p>аналізує зміст і будову вірша; вказує оповідаючу особу у вірші</p>	<p>Антоні Віц <i>Ніч</i></p> <p>Йоанна Кульмова <i>Місяць, Букви і нарциси</i></p> <p>Алан Александр Мілн <i>Послушна дівчинка</i></p>	<p>Індивідуальна робота і в групах.</p> <p>Робота в групах. Аналіз літературного тексту.</p> <p>Розмова евристична.</p>
---	---	--

<p>оцінює поступок ліричного підмету і представлену ситуацію;</p> <p>окреслює свої почуття викликані по прочитанню вірша;</p> <p>аналізує зміст вірша;</p> <p>вказує оповідаючу особу у вірші</p> <p>знає, що таке білий вірш;</p> <p>окреслює свої почуття викликані по прочитанню вірша;</p> <p>на підставі змісту вірша описує поетичний образ природи;</p> <p>укладає зміст листа в імені падаючого листка;</p> <p>аналізує будову вірша;</p> <p>шукає вирази, в яких сховалося слово <i>лев</i>;</p> <p>укладає римованки використовуючи гру слів;</p> <p>подає приклади багатого риму і бідного, позначає його за допомогою умовних знаків.</p> <p>розповідає зміст вірша цитуючи відповідні фрагменти;</p> <p>вирізняє у вірші кількість строф, рядків у строфі, рими;</p> <p>аналізує зміст вірша;</p> <p>шукає у вірші уособлення, епітети, вирази звуконаслідування;</p> <p>описує поетичні образи;</p> <p>вчиться на пам'ять красивої рецитації вірша;</p>	<p>Ян Твардовський <i>Справедливість</i></p> <p>Юзеф Ратайчак <i>Листки як листи,</i> <i>Пошук лева</i></p> <p>Юліан Тувім <i>Два вітри</i></p> <p>Чеслав Мілош <i>Дорога</i></p>	<p>Біржа думок. Мозковий штурм. Аналіз прикладів.</p> <p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Драматичні техніки (вхід у роль, живий образ, інсценізація)</p> <p>Розмова евристична.</p>
--	---	--

<p>Творча робота учня. Вчиться гарно декламувати вірш.</p> <p>аналізує зміст вірша; висказується на тему отримання подарків від св. Микола; знає історію даного свята;</p> <p>укладає план оповідання; висказується на тему власних пережить про Великдень в своєму домі; порівнює родинні традиції з традиціями Різдва в домах колег; шукає в тексті епітети і порівняння; виміняє постаті і події фантастичні та реальні;</p> <p>знає колядки напам'ять; бере активну участь в колядуванні у класі і в дома; розповідає на тему традицій колядування в своїй родині, місцевості, в якій живе, країні;</p>	<p>Теоретичні знання: Риси лірики. Строфа, приспів, рим. Рими багаті і бідні. Уособлення, оживлення.</p> <p>Контекст опрацювання тексту. Образи з дитячого життя представлені знаними письменниками. Глибокий ліризм, особливості поетичної мови.</p> <p>Розділ VI Традиції в житті дитини</p> <p>Дорота Геллнер <i>Миколайки</i></p> <p>Сельма Лагерлеф <i>Свята ніч</i> (фрагмент книжки <i>Христові легенди</i>)</p> <p>Колядки. <i>Коли Христос народжується...</i> <i>Тиха ніч...</i> <i>Мізерна тиха...</i></p>	<p>Індивідуальна робота і в групі.</p> <p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Розмова евристична.</p>
--	---	--

<p>розповідає про традиції Вербної Неділі; описує давні традиції і сучасні зв'язані з Вербною Неділею;</p> <p>аналізує зміст вірша; висказується на тему символіки Великодніх Свят; перелічує звичаї пов'язані з Великоднем;</p> <p>аналізує зміст вірша, відрізняє в них оповідаючу особу і головного героя; розуміє роль традиції в житті родини і народу; розповідає про свою родину; знає поняття: рід, прашур, династія, покоління, генеалогічне дерево; вибирає один з віршів і вчить напам'ять;</p> <p>Творча робота учня. Підготовляє генеалогічне дерево своєї родини, вміє описати взаємні родинні пов'язання, знає історію свого роду. Розповідає про родинні пам'ятки.</p>	<p>Юзеф Щипка <i>У Вербну Неділю</i></p> <p>Ян Лехонь <i>Великдень</i> Йоанна Олех <i>Свята</i></p> <p>Я і моя родина творимо історію</p> <p>Ірена Ландау <i>Пісенька про маму</i> <i>Пісенька про тата</i></p> <p>Теоретичні знання: Поняття традицій і звичаїв. Традиція Різдва і Великодня в дома, школі і середовищі. Родинна традиція і пов'язані з нею поняття: рід, прашур, династія, покоління, генеалогічне дерево. Контекст опрацювання теми. Порівняння давніх традицій з сучасними. Традиція як один з елементів народної культури.</p>	<p>Техніка проекту. Індивідуальна робота і в групі. Музейний урок.</p> <p>Робота в групах. Біржа думок, презентація.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
--	--	---

<p>знає, що таке біографічне оповідання; описує на підставі оповідання дорогу; перелічує чинники пов'язані з малярством; збагачує словниковий запас термінами художнього мистецтва; називає заголовки малярських робіт Яна Матейки; аргументує доповідь: <i>Ян Матейко є народним митцем</i>; відчитує зміст репродукції картини Яна Матейки;</p> <p>пізнає світ соціальних структур і культури на підставі змісту оповідання перечислює епізоди з життя Войцеха Богуславського – батька польського народного театру; утворює усну стислу доповідь на тему історії театру;</p> <p>знає лексику пов'язану з мистецтвом театру; розрізняє види театру– ляльковий, акторський; називає терміни пов'язані з фільмом; описує події пов'язані з першим фільмовим сеансом;</p>	<p>Розділ VII В музеї, на сцені, і на екрані</p> <p>Богдан Григорівський <i>Перед картинами Яна Матейки</i></p> <p>Репродукції, ілюстрації картин Яна Матейки (інтеграція з пластичним мистецтвом).</p> <p>Януш Ухма <i>Тасмниці Войцеха Богуславського</i></p> <p>Гражина Мащинська-Гура <i>Маріонетки, ляльки, лялька-рукавичка. Магія фільму</i></p>	<p>Робота в групі і Praca w grupie і звіт. Організація прогулянки до музею. Презентація.</p> <p>Питання і відповіді на теми пов'язані з артистичними змаганнями. Використання медіальних засобів в роботі учня.</p> <p>Артистичні проекти. Інформаційне віконце. Драма.</p> <p>Метаплан.</p>
---	---	--

<p>перелічує правила правильного користування телевізором;</p> <p>аргументує твердження; <i>Телевізор є для людей добрим ділом. Телевізор є джерелом багатьох загрозень.</i></p> <p>розрізняє види радіових трансляцій (інформаційна, розважальна);</p> <p>на підставі тексту описує роботу акустичного реалізатора;</p> <p>вияснює для чого дуже важливі є звукові ефекти і голос людини в радіо;</p> <p>знає лексику пов'язану з радіо;</p> <p>Творча робота учня. Рецензія на тему переглянутого фільму <i>В пустелі та джунглях</i>. Представлення в класі власної оцінки адаптації фільму повісті Генрика Сенкевича <i>В пустелі та джунглях</i> – поведінка культурної дискусії.</p> <p>розповідає зміст твору; вирізняє головну думку,</p>	<p>Юстина Домбровська <i>Плюси і мінуси переглядання телевізора</i></p> <p>Мацей Квіатковський <i>„В країні радіових чарів”</i></p> <p>Теоретичні знання: Лексика пов'язана з театром, кіном, фільмом, телевізором, радіо.</p> <p>Контекст опрацювання учня. Порівнює область мистецтва, їх зв'язок між собою, користується термінами. Порівнює літературне діло з фільмом. Велика роль засобів переказу в житті людини.</p> <p>Розділ VIII Опрацювання обов'язкової лектури, вибраної через вчителя.</p> <p>Джонатан Свіфт</p>	<p>Відкрите вухо. Дерево рішень. Ланцюг асоціацій.</p> <p>Розмова евристична. Класний театральний виступ. Творчість учнів, піднімання самостійних рішень.</p> <p>Метод керівного тексту. Подорож</p>
--	--	--

<p>головних героїв і місце дії; описує головного героя, перелічує його проекти; оцінює придатність винаходів Гуллівера, розповідає про Академію дизайнерів;</p> <p>описує вигляд фантастичного головного героя Піноккіо і його риси характеру; реагує на другорядні постаті і оцінює їх поступки;</p> <p>скорочує зміст твору; будує позитивний свій образ в відносинах з іншими людьми укладає план подій; перелічує добрі риси вихованого учня; розповідає зміст фрагменту і реагує на рекомендації доброї Чарівниці; оцінює поступки головного героя; вирізняє фантастичні події і реалістичні;</p> <p>розповідає епізоди з життя письменника Генрика Сенкевича; знає, що таке біографічний записник; перелічує обставини написання повісті <i>В пустелі та джунглях</i>;</p> <p>знає зміст твору; виділяє головну думку, головних героїв і місце дії; розповідає зміст згідно з написаним планом;</p>	<p><i>Подорожі Гуллівера</i></p> <p>Карло Коллоді <i>Страшна акула</i>(фрагмент книжки <i>Піноккіо</i>)</p> <p>Карло Коллоді <i>Прогул</i></p> <p><i>Піноккіо клянеться Чарівниці, що буде послухний</i></p> <p><i>Як дерев'яна лялька перетворилася в хлопця?</i></p> <p>Тадеуш Віонцек <i>Останній успіх</i> Генрик Сенкевич <i>Пан великий забити вобо</i> (фрагмент повісті <i>В пустелі та джунглях</i>)</p> <p>Генрик Сенкевич <i>За крок від свободи</i> (фрагмент повісті <i>В пустелі та джунглях</i>)</p>	<p>в світ уяви.</p> <p>Метод керівного тексту.</p> <p>Ментальна карта. Карта думок.</p> <p>Пріоритети вчитися. Метод активізації.</p> <p>Інформаційне віконце.</p> <p>Карта асоціацій. Відповідаю за себе. Питаючий друг. Дослідницький проект. Підсумок в групах.</p> <p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів. Прийняття</p>
--	---	---

<p>збирає лексику пов'язану з описом головного героя або події; шукає добрі риси головного героя; вказує головного героя якого на якого хоче рівнятися; робить презентацію лектури і висказує свою думку; звертає увагу на естетику своєї доповіді; зазначає відповідні фрагменти, цитує, коментує;</p> <p>Творча робота учня. 1. Есе на тему: Фантастичні пригоди Піноккіо. 2. Скорочення одного з розділів повісті <i>В пустелі та джунглях</i>.</p>	<p>Теоретичні зня: Повість – епічний твір. Оповідач, головна думка, головний герой і другорядні постаті. Опис і характеристика постаті. План, есе, скорочення. Дискусія, естетика доповіді.</p> <p>Контекст опрацювання теми. Порівнює поведінку головного героя до вже вивчених героїв в інших творах, шукає позитивні риси, які хотів би наслідувати.</p>	<p>самостійних рішень. Інтерсеміотичний переклад.</p> <p>Дискусія зі свідомим застосуванням виразів і звернень підкреслюючих становище дискутанта.</p>
---	---	---

Література для вивчення напам'ять

Юзеф Вибіцький - *Мазурка До//мбровського*

Владислав Броневський - *Польська мова*

Юліуш Словацький - *У щоденнику Зофії Бобрівни*

Джоанна Кульмова - *Місяць*

Джуліан Тувім - *Два вітри*

Різдвяна колядка - *Коли Христос рождається...*

Ян Лехонь - *Великдень*

Ірена Ландау - *Пісня про маму*

Додаткова література

(твори призначені для самостійного читання учнями)

Людвік Єжи Керн - *Фердинанд Красивий*

Януш Корчак - *Король Мачіушь Перший*

Марія Крюгер - *Вухо, диня, сто двадцять п'ять*

Якоб і Вільгельм Грімм - *Вибір казки*

Сат-Ох - *Білий мустанг*

Войцех Журковський - *Викрадення у Тютюрлістані*

Е. Бернетт - *Таємний город*

А. Лінгрен - *Расмус і волоцюга*

М. Твен - *Пригоди Гука*

Д. Керролл - *Аліса в країні чудес*

Марія Ковнацька - *Рогашь із долини Ростоки*

Вимоги до базових знань та навичок

учнів 5 класу

Учень/учениця знає:

- автора, заголовок і зміст вивченого твору: головних героїв, послідовність і пов'язаність подій;
- тексти, пропонувані програмою для вивчення напам'ять;
- основні поняття: епітет, порівняння, уособлення, пейзаж, оповідання, тема, літературний герой, сюжет твору;
- основні елементи логічної виразності (пауза, акцент).

Учень/учениця вміє:

- свідомо, плавно, виразно читати голосно вивчені літературні і наукові тексти (прикладний темп читання 100–110 слів за хвилину);
- виділяти епізоди, встановлювати зв'язок між подіями у вивченому творі;
- знаходити в творі епітети, порівняння, уособлення і пояснювати їх роль в контексті;
- усно розповідати і писемно (в формі скорочення) епізод (або кілька епізодів), складати план невеликого епічного оповідання;
- давати стисло усну відповідь на питання вчителя і у підручнику;
- розповідати на тему власного відношення до головного героя літературного твору;
- окреслювати відношення автора до головних героїв на підставі представлення їх поступків і поведінки;
- окреслювати місце логічного акценту і логічної паузи у певних фрагментах;
- під час читання діалогу з поділом на ролі переказувати деталі настрою героя;
- вміти користуватися інформацією у підручнику, в прочитаних книжках і словників.

(2 години на тиждень - 70 годин на рік,
резервний час – 4 години)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
<p>називає головними позитивними властивостями краєзнавців - показ дійсності в образах літературного мистецтва; пояснює - який вплив має мистецтво слова на читача, яку роль відіграють книги в житті людини; називає улюблених польських та світових письменників та героїв їхніх книг</p> <p>формулює роздуми, викликані змістом вірша; розуміє образно і вміє їх розрізнити;</p> <p>визначає мовця у вірші (вигаданий персонаж, поет тощо); порівнює святкові переживання оратора у вірші зі своїми;</p> <p>читає вірш вголос, відображаючи його ігровий характер шляхом відповідної модуляції голосу; розуміє функцію опису в поезії та повсякденній мові;</p>	<p>Вступ Книга - мій друг Художня література та її вплив на читача. Вплив читання на культурний розвиток суспільства.</p> <p>Розділ І. Літні канікули закінчилися - вже в школі Костянтин Ільдефонс Галчинський Мої канікули</p> <p>Юліан Тувім Строфи про пізні літо</p> <p>Марія Дамбровська Виїзд (уривок з книги Дитяча посмішка)</p>	<p>Метод провідного тексту</p> <p>Групова робота. Зразок аналізу шаблону.</p> <p>Методи активізації залучення учнів до роботи під час уроку.</p> <p>Індивідуальна та колективна робота з текстом. Евристична бесіда.</p> <p>Індивідуальна та групова робота. Цікава композиція твору.</p>

<p>ділить рядок на склади, робить голосові паузи (коротше всередині рядка, довше в кінці);</p> <p>обґрунтовує назву твору; шукає поетичні образи кінця літа; визначає настрій вірша; розповідає зміст прочитаного уривку на основі влаштованого плану; розрізняє персонажів, події, час і місце дії; називає почуття дітей та наводить їх причини;</p> <p>розповідає зміст прочитаного уривку на основі влаштованого плану; посилається на відповідні фрагменти тексту для пояснення своїх висловлювань; обґрунтовує назву твору; порівнює шкільну ситуацію, представлену у творі, зі своїм шкільним досвідом;</p> <p>аналізує слова автора; перевіряє свої навички навчання; посилається на текст і порівнює методи навчання з власним досвідом;</p> <p>аналізує вірш з точки зору структури (строфи, рядки, рими); читає вголос рядки, що</p>	<p>Джуліан Ратайчак Рівні серед рівних</p> <p>Ярослав Радванський Як вчитися</p> <p>Ян Бжехва Глобус</p> <p>Януш Корчак Школа (уривки)</p>	<p>Індивідуальна та групова робота. Евристична бесіда.</p> <p>Активізуючі методи: пріоритети навчання, інформаційне вікно.</p> <p>Активізуючі методи: ланцюжок асоціацій, карта асоціацій, подорож у світ уяви.</p> <p>Інтеграція змісту предмета під час роботи в групах.</p>
--	--	--

<p>викликають гумор;</p> <p>читає перші дві строфи вірша, роблячи паузу в кінці рядків –</p> <p>перевіряє інтонацію рядка на відповідність інтонації речення;</p> <p>визначає, яким чином читання вірша накладається за його змістом;</p> <p>пояснює, що таке віршова інтонація;</p> <p>влаштовує план історії;</p> <p>реагує на слова оповідача;</p> <p>порівнює шкільну ситуацію, представлену у творі, зі своїм шкільним досвідом;</p> <p>розповідає епізоди з життя автора повісті;</p> <p>пояснює значення останнього речення;</p> <p>будує власний позитивний імідж по відношенню до інших людей</p> <p>називає персонажа, що говорить у вірші;</p> <p>шукає фрагменти, що підтверджують тезу про те, що людина, що говорить у вірші, не любить ходити до школи;</p> <p>розшукує персоніфікованих осіб та визначає їх роль у поезії;</p> <p>вивчає вірш напам'ять</p> <p>шукає у тексті фрагменти, що описують враження автора від перших читань</p>	<p>Йоанна Кульмова Мрії</p> <p>Станіслав Ришард Добровольський Моя перша читальня</p>	<p>Використання мультимедійних матеріалів на онлайн-уроках</p> <p>Практичне застосування мовних вправ - постановка. Цікава композиція твору.</p>
---	---	--

<p>про спогади, і порівнює їх із власними;</p> <p>розповідає про свій перший контакт з бібліотекою;</p> <p>може описати книгу бібліографічно.</p> <p>розповідає про діяльність бібліотеки в школі;</p> <p>висловлює своє ставлення до читання книг та обґрунтовує своє твердження;</p> <p>розповідає зміст за планом;</p> <p>представляє ситуацію, в якій опинився головний герой твору</p> <p>пояснює термін напористість та пояснює, кому із героїв не вистачало напористості;</p> <p>оцінює провадження та рішення Серека та Піотрека;</p> <p>висловлюється на основі власного досвіду, як він справляється зі складними ситуаціями, чи може твердо говорити - ні!</p> <p>представляється гармонійному співіснуванню в групі однолітків;</p> <p>Творча робота учня.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коротке усне чи письмове висловлювання про святкові спогади. 2. Він бере участь у підготовці виставки Осінь у поезії та живописі (вірші; письмові твори - описи, історії; художні 	<p>Тереза Менчіна, Юстина Свенчичка Діти з садиби (уривок із «Таємної книги»)</p> <p>Теоретичні новини: Персонаж, що говорить у вірші. Інтонація поеми. Функція опису в поезії. Відправник та одержувач на лінії. Роль бібліотеки в</p>	<p>Індивідуальна та групова робота. Дидактичні ігри. Розмовляти.</p> <p>Евристична бесіда. Питання та відповіді під час роботи в групі.</p>
--	---	---

<p>картини, виконані в різних техніках живопису, музика, що нагадує осінній сезон).</p>	<p>школі.</p> <p>Контекст розвитку теми.</p> <p>Емоційно-естетичне ставлення до поезії на осінні теми.</p> <p>Інтеграція літератури з іншими галузями мистецтва (живопис, музика).</p> <p>Порівняння різної поведінки учнів у школі на основі пісень, які вони вивчають, та їх досвіду.</p> <p>Бібліотека є важливим місцем для студента - привернення уваги до інтересу до книги.</p>	
<p>знає поняття міфології та міфу.</p> <p>називає найважливіших богів на Олімпі;</p> <p>він самостійно створює висловлювання з кількох речень щодо вірувань греків щодо різних природних явищ.</p>	<p>Розділ 2</p> <p>У світі міфів</p> <p>Ян Парандовський Про грецькі міфи</p>	<p>Робота в групах.</p>
<p>розповідає зміст міфу; обґрунтовує, чому Прометей називали благодійником людства;</p> <p>характеризує постать Прометей як сміливого, творчого міфологічного героя;</p>	<p>Роберт Грейвс Прометей (уривок із книги Грецькі міфи)</p>	<p>Аналіз художнього тексту. Творча робота учнів. Здійснення незалежних підприємств</p>

<p>пояснює термін Прометей і знає, в якому контексті його можна вживати;</p> <p>розповідає зміст міфу про Дедала та Ікара; говорить про настанови та обережність, що впливають із закінчення міфу;</p> <p>розповідає про історію Сізіфа; перелічує персонажів, що з'являються в міфі, визначає їх позицію в міфології; обґрунтовує причинно-наслідковий зв'язок на основі подій; розповідає про історію Сізіфа; перелічує персонажів, що з'являються в міфі, визначає їх позицію в міфології; обґрунтовує причинно-наслідковий зв'язок на основі подій;</p> <p>аналізує зміст вірша; виходячи зі свого досвіду, він розповідає про мрії про політ на повітряній кулі чи дельтаплані; вивчає вірш напам'ять; представляє зміст міфу на основі закладеного плану; оцінює риси особистості персонажів;</p> <p>знаходить уривки про почуття матері з приводу</p>	<p>Ян Парандовський Про Дедала та Ікара</p> <p>Ванда Марковська Сізіфа</p> <p>Станіслав Гроховяк Дельтаплани</p> <p>Ванда Марковська Деметра і Кора</p>	<p>Обмін думками. Мозковий штурм. Аналіз прикладів (візерунок).</p> <p>Аналіз художнього тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p> <p>Індивідуальна та групова робота.</p>
--	---	--

<p>втрати доньки; пояснює, як греки пояснювали зміну пір року; перелічує важливі фігури Олімпу, яких він знав, та звертається до них; порівнює текст міфу зі сценарієм; бере участь у постановці класу;</p> <p>розповідає зміст міфу; може на основі тексту пояснити, як міфологія впливає на нашу мову (фразеологізми) розуміє приналежність до європейської культури, розширює словниковий запас.</p> <p>пояснює поняття фразеологізм або фразеологічний зв'язок; пояснює значення фразеологізмів у сучасній мові (Нитка Аріадни, робота Геракла, конюшня Авгіна, панічна страх, олімпійський спокій);</p> <p>характеризує та оцінює головного героя; перелічує пригоди Одисея та розповідає про них; пояснює значення фразеологізмів;</p> <p>розрізняє того, хто говорить у вірші; цитує слова, що містять основну думку цього</p>	<p>(сценарій для театральної мініатюри)</p> <p>Павел та Вітольд Сієнковські Після нитки Аріадни до авгієвих стайнь</p> <p>Ян Парандовський Пригоди Одисея</p> <p>Леопольд Персонал Одісей</p>	<p>Евристична бесіда. Класний театральний спектакль.</p> <p>Драматичні прийоми (вступ у роль, живий образ, постановка)</p> <p>Аналіз художнього тексту. Творча робота учнів.</p>
---	--	---

<p>вірша; декламує вірш;</p> <p>пояснює поняття основи та детального плану; упорядковує рамки та детальний план міфу;</p> <p>розповідає про Ромула та Рема, які, за переказами, були засновниками Риму; ваналізує вірш за змістом; підтверджує вплив грецької літератури на польську літературу; добре знає, яким є ритм вірша (голосова пауза всередині рядка та в кінці) вимовляє римовані слова, правильно модулює та дотримується темпу та обсягу.</p> <p>виходячи зі змісту поеми, вона представляє причину війни між греками та персами; називає особливості кожної із ворогуючих сторін; пояснює, яку спортивну дисципліну сьогодні називають марафонською бігом; вивчає напам'ять фрагмент вірша;</p> <p>Творча робота учня. 1. Нарис Давньої Греції польською мовою. 2. Бере участь у конкурсі на тему: Хто найкраще знає міфи?</p>	<p>Дар річки (уривок з книги Вовки, міфи та легенди)</p> <p>Корнель Уейський Марафон</p> <p>Теоретичні новини: Поняття міфу та міфології. Розрізнення міфу від казки. Фразеологізми з Давньої Греції. Рамки та детальний план. Контекст розвитку теми. Спільні риси та відмінності в міфах різних народів про походження світу і людини. Вплив міфології на польську мову - роль фразеологізмів грецького походження.</p>	<p>Карта асоціацій. Я відповідаю за вас. Допитуючий друг.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
---	---	--

<p>знає, що таке легенда (додаток); вдрізняє фантастичний світ від реальних - історичних фактів; шукає у тексті фрагменти, які розповідають про фантастичні події та персонажів; описує зовнішній вигляд русалки; знаходить і називає реальні події; розповідає легенду про повстання Варшави;</p> <p>може описати герб Варшави; розповідає, як зображення герба Варшави поступово змінювалося з найдавніших часів; знаходить різницю між казкою підтверджує популярність геральдичної русалки - перераховує місця, що носять її назву, пам'ятники; формує патріотичні почуття;</p> <p>може описати герб Києва; розповідає, як змінився образ герба Києва з найдавніших часів; обгрунтовує свою думку на тему: Чому повернуто історичний вигляд київського герба?</p>	<p>Розділ III Пісні та легенди</p> <p>Артур Оппман Сирена</p> <p>Стефан Кшиштоф Кучинський Герб Варшави (фрагмент)</p> <p>Комп. Регіна Лебедь Історія герба Києва</p>	<p>Евристична бесіда.</p> <p>Аналіз художнього тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Індивідуальна та групова робота.</p>
--	---	---

<p>формує патріотичні почуття;</p> <p>розповідає зміст легенд; збагачує зміст легенди своїми коментарями, пов'язаними з історією Києва; розповідає інші відомі вже легенди;</p> <p>розповідає легенду на основі детального плану; шукає в тексті незвичних, чудових та історичних постатей; порівнює та обгрунтовує, що історія Центру - це легенда, а не казка;</p> <p>розповідає події у хронологічній послідовності; шукає фрагменти тексту про богів та вірування з доісторичних часів; описує статую Святовіда; аналізує заголовок легенди; знає, що таке маршрут;</p> <p>показує зв'язок між легендою та історією країни; перелічує риси характеру головного героя Зофки; вказує фрагменти про героїзм жителів Сандомира;</p> <p>розповідає генезис польської держави; описує давні польські звичаї;</p>	<p>В. Возняк Легенди про піднесення Києва</p> <p>Сецилія Невядомська Піаст (уривок з книги Історія Польщі в малюнках, легендах, переказах)</p> <p>Ізабела Кеніюш Дві річки (уривок із книги Легенди Одера)</p> <p>Кшиштоф Селіга Зофка із Сандомира</p> <p>Анна Каменська Про народні пісні (уривок з книги Золоті літери)</p>	<p>Робота в групах. Аналіз художнього тексту.</p> <p>Творча робота учнів.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів на онлайн-уроках. Відтворення текстів на компакт-дисках.</p> <p>Евристична бесіда, запитання та відповіді.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
--	--	---

<p>порівнює текст із легендою про створення польської держави; пояснює функцію пісень у житті давніх людей; відповідає на твердження, що народна пісня була колискою польської поезії; знає, що таке народна пісня, приспів, пошук строф, побудованих за принципом контрасту (смуток - радість, надмір - відсутність); називає почуття, виражені в пісні; аналізує структуру строф, обговорює їх відповідність синтаксичній інтонації, вказує повторення слів та їх місце у вірші; перелічує особливості народної пісні; розмежовує обрядові, любовні, військові, вівчарські та землеробські пісні тощо; вибирає будь-яку пісню і вчиться напам'ять;</p> <p>Творча робота учня. Легенди та легенди нашого краю - готується розповісти легенду, пов'язану з його районом та містом; працює</p>	<p>Юліан Пшибош (з антології польської народної пісні Яблунечка фрагменти) Спускайся, сонечко Ми несемо урожай, урожай Постукала зозуля Солдат йде лісом, лісом</p> <p>Теоретичні новини Легенда та застосування. Тема перелітний. Фантастичний світ та історичні факти. Різниця між казкою, легендою та міфом. Народна пісня, хор, контраст. Особистість. Синтаксична інтонація.</p> <p>Контекст розвитку теми Розуміння генези легенди та її значення для формування ставлення реципієнта, функція зробити історичні факти нереальними. Порівняння легенд про утворення фортець - міст.</p> <p>Алойзі Жирасек Про польську (уривок з книги</p>	<p>Евристична бесіда. Індивідуальна та групова робота.</p> <p>Робота в групах. Аналіз художнього тексту. Творча робота учнів.</p>
---	---	---

<p>над барвистим, жвавим, цікавим висловом (усний розвиток мовлення). легенди нашого краю - готується розповісти легенду, пов'язану з його районом та містом; працює над барвистим, жвавим, цікавим висловом (усний розвиток мовлення).</p> <p>знає епізоди з життя Ігнація Красіцького; перелічує імена тих, хто відвідував королівську вечерю в четвер; описує персонажів і розміщує їх в історичну епоху; він звертається до найбільшого поета четвергових вечерь</p> <p>знає, що таке казка та мораль її наслідків; вказує на героїв казок та на вади їх героїв; пояснює стислість казок, скільки персонажів та мотивів в окремих казках;</p> <p>обґрунтовує побудову казки на основі контрасту; розповідає своїми словами зміст казки; формулює мораль казки;</p> <p>аналізує структуру казки (лінія зі структурою речення, місце інтонаційних розривів, функція коротких рядків);</p>	<p>Старі польські легенди)</p> <p>Розділ IV Світ казок Зофія Коссак-Щуцька Красицького за четверговою вечерю</p> <p>Ігнацій Красіцький - казки Бик і мурахи Черепаша та миша Лисиця і вовк</p> <p>Ігнацій Красіцький Вовки</p> <p>Ігнацій Красіцький Друзі</p>	<p>Евристична бесіда. Питання та відповіді під час роботи в групі.</p> <p>Метод провідного тексту Групова робота.</p> <p>Індивідуальна та групова робота.</p> <p>Цікава композиція твору.</p>
--	--	---

<p>вивчає казки напам'ять; називали особливості казкових героїв на основі їх поведінки щодо зайчика;</p> <p>аналізує структуру казки; читає чітко з відповідною інтонацією; підкреслює голосом слова, які є найбільш важливими для змісту; пояснює, якою має бути поведінка, гідна імені дружби; говорить про дружбу героїв щодо назви твору; намагається реагувати на думку колег. розповідає зміст казки своїми словами;</p> <p>називає мораль казки; знаходить серед вивчених прислів'їв ті, які будуть відповідати моралі казки; читає казку, розділену на ролі. перелічує риси характеру чапель та риб; шукає відмінності та подібності між вивченими казками Ігнація Красіцького; упорядковує план змісту казки; розвиває тему хитрого лисиці та визначає мораль казки; розповідає зміст казки своїми словами; аналізує поведінку хитрої лисиці;</p>	<p>Адам Міцкевич Лисиця і коза</p> <p>Леонардо да Вінчі Фікус</p>	<p>Активізуючі методи: пріоритети навчання, інформаційне вікно.</p> <p>Індивідуальна та групова робота. Евристична бесіда.</p>
--	---	--

<p>визначає мораль казки; намагається висловити власні думки та судження про те, що правильно, а що неправильно; пояснює поняття казки та алегорії.</p> <p>визначає риси характеру коника та мурахи; виступає на тему: Кого з героїв автор засудив?; обґрунтовує, що мораль казки може стосуватися сучасних людей; розповідає зміст казки та пояснює мораль;</p> <p>визначає тему в казці; аналізує структуру казки; вивчає казку напам'ять;</p> <p>Творча робота учня. Готується до тесту на Тема: З веселоцями - навчання - перевірка інформації про казки. Він складає оповідання за казкою Чапля, Риба та Рак, використовуючи структуру виразу з трьох частин.</p>	<p>Жан де Ла Фонтен Коник і мураха</p> <p>Ян Бржехва Лисиця і ластівка</p> <p>Теоретичні новини Казка і мораль казки як інструкція, національна мудрість. Казка як літературний жанр. Алегорія.</p> <p>Контекст розвитку теми Презентація казок як літературного жанру. Національна мудрість у казках польських та світових письменників.</p>	<p>Практичне використання мовних вправ - постановка.</p> <p>Методи активації: ланцюг асоціацій, карта асоціацій.</p>
--	---	--

<p>розповідає про історичні події, пов'язані із закінченням Першої світової війни та поверненням Польщею незалежності; аналізує слова народної мелодії, популярної солдатської пісні 1918 року; пояснює, чому цей день став Днем незалежності Польщі; коментує святкування цієї церемонії в школі та в Польщі; знає, коли ми святкуємо День Незалежності України; формує патріотичні почуття.</p> <p>розповідає зміст авторських спогадів; обґрунтовує твердження, що оповідач розповідає не про одне обране Різдво, а про численні події та переживання, пов'язані з цим святом; перелічує ознаки майбутніх свят; порівнює подані письменником святкові звичаї із звичаями, які відзначаються вдома; в повісті він розрізняє уривки, які розповідають про різдвяну традицію, що передається з покоління в покоління;</p>	<p>Розділ V Під чарами свят і традицій Ришард Марек Гронський Дуже складні питання</p> <p>Тадеуш Остер-Островський Перший НР</p> <p>Марія Дамбровська Різдво</p> <p>Тадеуш Боровський Стурбована колядка</p>	<p>Використання мультимедійних матеріалів. Практичне використання мовних вправ - постановка</p> <p>Практичне використання мовних вправ - постановка. Цікава композиція твору.</p> <p>Індивідуальна та групова робота.</p> <p>Дидактичні ігри. Розмовляти.</p>
---	--	---

<p>аналізує зміст і структуру вірша; називає того, хто говорить у вірші; вивчає вірш напам'ять;</p> <p>на основі тексту розповідає про давні великодні звичаї та порівнює їх із звичаями в різних регіонах країни; пояснює символи, пов'язані з Великоднем перелічує страви, приготовані до великоднього столу; це обґрунтовує, звідки взявся звичай смігус-дингус; перераховує назви писанок і дає спосіб їх фарбування; знаходить уривки, які розповідають про значення кольору яєць; розповідає, як прикрашають яйця вдома та по сусідству; розповідає про мистецтво фарбування яєць та про музей писанок у Коломиї; розуміє роль традиції в житті сім'ї та нації; виділяє адресанта вірша; аргументує свої висловлювання за допомогою фрагментів вірша; пов'язує тему Великодня з приходом весни та пробудженням природи; описує поетичний образ, поданий у вірші;</p>	<p>Томаш Хлудзінський Ми вітаємо вас зі здоров'ям та щастям</p> <p>Марія Зіолковська Крашанки, писанки</p> <p>Ева Скаржинська Великодній стіл</p>	<p>Евристична бесіда, запитання та відповіді.</p> <p>Евристична бесіда. Питання та відповіді під час роботи в групі.</p> <p>Аналіз художнього тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Техніка дизайну. Індивідуальна та групова робота. Музейний урок.</p>
--	---	--

<p>читає текст, розділений на ролі, з відповідною модуляцією голосу; розповідає історію інциденту на Замковій площі у Варшаві 3 травня 1791 р .;</p> <p>обґрунтовує, чому цей день був обраний Днем конституції в Польщі; знає, коли ми святкуємо День Конституції в Україні; формує патріотичні почуття.</p> <p>Творча робота учня. Складає звіт з даної теми участь у святкуваннях, пов'язаних з обраним великодним звичаєм.</p> <p>шукає фрагмент в баладі, в якому представлена новела про жінку, виловлену з озера, і в пунктах записує подальші події; оцінює поведінку дочки Міндовга; знає, що таке балада; у баладі він вказує мандрівні мотиви,</p>	<p>Анна Свіщинська 3 травня (постановка)</p> <p>Теоретичні новини Історія національних традицій та сім'я. День Конституції та День Незалежності в Польщі та Україні. Контекст розвитку теми Народні традиції в сімейному житті кожної людини та нації. Порівняння звичаїв та обрядів, пов'язаних із традиціями Різдва та Великодня.</p> <p>Розділ VI Світ ліричного слова</p> <p>Адам Міцкевич «Світязь»</p>	<p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p> <p>Активізуючі методи: драма, постановка.</p> <p>Аналіз художнього тексту. Творча робота учнів.</p>
---	--	--

<p>фрагменти жаху; розмежовує історичні та фантастичні події; він знає, що таке перемикання передач - він висвітлює у баладах приклади порушення інтонаційної лінії реченням;</p> <p>перераховує історичні постаті та події у поемі; шукає фрагменти літературної фантастики; описує обставини смерті героя; пише епітети та порівняння з вірша, визначає, як вони впливають на уяву; аналізує структуру останніх двох строф вірша та обґрунтовує, чи впливає їх відмінність на зміст твору;</p> <p>аналізує назву твору; ідентифікує того, хто говорить у вірші; знає, що таке діалог та монолог; розповідає зміст вірша своїми словами; створює відповідь на запитання в кінці рядка; знає, що таке білий вірш;</p> <p>описує обставини смерті генерала Совінського; характеризує генерала як солдата і поляка; визначає, з ким генерал говорить безпосередньо, а з ким опосередковано;</p>	<p>Адам Міцкевич Смерть полковника</p> <p>Ванда Хотомська</p> <p>Інтерв'ю з паном Міцкевичем</p>	<p>Використання мультимедійних матеріалів.</p> <p>Художні проекти. Вікно інформації. Драма.</p> <p>Евристична бесіда. Класний театральний спектакль. Творчість учнів.</p>
---	--	---

<p>він відповідає головному герою твору;</p> <p>шукає жартівливі моменти у змісті вірша; визначає ставлення поета до своїх віршів; на основі листів Юліуша Словацького до матері описує почуття поета до матері; випишує важливі події з життя автора листів;</p> <p>Творча робота учня. 1. Він пише есе на тему: Роль персоніфікації в поезії та в нашому повсякденному житті. 2. Редагує лист матері.</p> <p>читає вірш, розділений на ролі; розповідає зміст твору;</p>	<p>Юліуш Словацький Совінський у окопах Волі</p> <p>Юліуш Словацький Бо мені, моя люба мамо ... Листи до матері</p> <p>Теоретичні новини Балада як літературний жанр. Подорожній мотив у баладі. Літературна фантастика та історична правда. Білий ряд. Переповнення. Діалог та монолог. Контекст розвитку теми</p> <p>Показ прекрасних творів літературних класиків, звернення уваги на історичні факти та літературну фантастику. Емоційність та естетичність почуттів у рецепції ліричного твору.</p> <p>Розділ VII У колі культури</p>	<p>Метод провідного тексту. Подорож у світ уяви.</p> <p>Карта асоціацій.</p>
--	--	--

<p>знає епізоди з життя Станіслава Монюшка та Войцеха Богуславського; вивчає напам'ять фрагмент вірша;</p> <p>він називає оповідача повісті; перелічує головних та другорядних персонажів; читає текст, розділений на ролі; висловлюється про акторські вправи, описані в тексті, та обґрунтовує їх призначення; оцінює поведінку учнів; відповідає на запитання: чому професор Зельверович не був задоволений вправами молодого актора?;</p> <p>знає, що таке біографічна історія; розповідає текст за докладним планом; шукає фрагменти, що стосуються біографії Юзефа Хелмонського;</p> <p>фіксує в балах хід роботи з підготовки телепрограми; шукає фрагменти, які розповідають про різницю між театральним шоу та телевізійною програмою; перераховує терміни, пов'язані з телебаченням, і пояснює їх;</p> <p>на основі вибраних цитат він визначає час і місце</p>	<p>Ванда Хотомська Два кавалери перед театром</p> <p>Ян Кречмар Якою була ця тварина? (уривок із книги «Зошит актора»)</p> <p>Євгеній Шерментовський Власний шлях (уривок із книги «Молодість, талант, ворожість»)</p> <p>Ян Едвард Кухарський Перед скляним екраном</p> <p>Умберто Еко</p>	<p>Я відповідаю за вас. Допитуючий друг.</p> <p>Аналіз художнього тексту. Творча робота учнів</p> <p>Евристична бесіда.</p> <p>Аналіз художнього тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Робота в групах. Аналіз художнього</p>
---	---	---

<p>подій; дає визначення слів: палітурник, переписувач, освітлювач; перелічує якості та навички, які повинен був показати чернець, працюючи над книгою; описує процес створення середньовічної книги; переростає у світ соціальних структур і культури.</p> <p>розповідає текст за планом; перелічує слова іноземного походження, пов'язані з книгою, упорядковує їх за алфавітом та перекладає за допомогою словника; обговорює зовнішню та внутрішню структуру підручника; бібліографічний опис будь- якої книги;</p> <p>пояснює значення назви статті; формулює власний погляд на завдання книги у житті молоді; визначає значення лексики, пов'язаної з книговиданням: друк, матриця, офсет, бестселер, розповсюдження;</p> <p>пояснює словниковий запас тексту; обґрунтовує, які риси людської особистості може розвинути комп'ютер;</p>	<p>У майстерні (уривок з книги Ім'я троянди)</p> <p>Данута Йодловська Папіруси, папери, колючки</p> <p>Роман Антонович Гутенберга в минуле (уривки)</p> <p>Марчін Пшасниський Комп'ютерна залежність</p>	<p>тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Евристична бесіда. Питання та відповіді під час роботи в групі.</p> <p>Інтеграція змісту предмета під час роботи в групах. Використання мультимедійних матеріалів на онлайн- уроках</p> <p>Індивідуальна та групова робота.</p>
---	--	--

<p>перелічує позитивні та негативні риси використання комп'ютера; Творча робота учня. Есе на тему: Завдання книги в сучасному житті. Репортаж про виставу, яку дивилися в театрі.</p>	<p>Теоретичні новини Діалог, розповідь, опис (фіксація). Біографічна повість. Акторська професія та театральний словник. Лексика, пов'язана з роботою з підготовки телевізійної програми, з роботою над виданням книг, з інформатикою. Контекст розвитку теми Передача літературного слова через телебачення, театр, радіо. Значення книги в житті людини. Інформаційні технології та їх завдання в новій цивілізації.</p>	<p>Евристична бесіда, запитання та відповіді.</p>
<p>називає героїв часу та місця дії; визначає основний сюжет твору; описує життєві пригоди Тома, головного героя та його друзів; перелічує позитивні та негативні риси характеру головного героя; порівнює зміст книги з фільмом; називає персонажів час і</p>	<p>Розділ VIII Підготовка обов'язкового читання (на вибір викладача). Марк Твен Пригоди Тома Сойєра</p>	<p>Евристична бесіда. Питання та відповіді під час роботи в групі Робота в групах.</p>

<p>місце дії; представляє тему твору; характеризує героїню новели; висловлюється про композицію твору; узагальнює зміст роботи за рамковим планом. організовує завершення подальшої долі героїв</p> <p>Творча робота учня. 1. Характеристика Тома Сойєра. 2. Твір на тему: Пан Томаш допомагає незрячій дівчині</p>	<p>Болеслав Прус Бочковий орган</p> <p>Теоретичні новини. Дискусія на тему робіт.</p> <p>Принципи культурної бесіди та дискусії. Характеристика персонажа. Контекст підготовки прочитаного. Ознайомлення з обов'язковим читанням адаптована до віку та інтересів учнів.</p>	<p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів. Здійснення незалежних підприємств</p>
---	---	--

Література, для вивчення напам'ять

Джоанна Кульмова - Мрії

Станіслав Гроховяк - Похмілля

Корнел Уейський - марафон (фрагмент)

Народна пісня - Нехай сонце заходить (на вибір)

Ігнацій Красіцький - Вільчки

Ян Бжечва - лисиця і ластівка

Тадеуш Боровський - стурбована коляда

Ванда Чотомська - Два кавалери перед театром (фрагмент)

Додаткова література

(твори, призначені для самостійного читання)

Януш Домагалік - П'ять пригод детектива Конопки

Еліза Ожешкова - добра леді, А.В.С.

Зигмунт Новаковський - Мис Доброї Надії
Рудницька Галина - Студенти Спартака
Северина Шмаглевська - Чорні ноги
Марія Дамбровська - Собака, Птахи
Марія Конопницька - Дим, наш пес, міський
Джеймс Олівер Кервуд - Мисливці за вовками
Джанатан Свіфт - Подорожі Гуллівера
Адольф Джемс-Зельмер - Над далеким, тихим фіордом
Ференц Молнар - Хлопчики з площі Озброєнь

Основні вимоги до знань та вмінь учнів 6 класу

Учень/учениця знає:

- заголовки та автори оброблених творів;
- дія твору (сюжету) та персонажі відомих творів;
- тексти, запропоновані програмою для запам'ятовування;
- основні поняття: портрет, пейзаж, алегорія, персоніфікація, епітет, коробка передач, мандрівний мотив, мораль казки, рамки та детальний план, фразеологія, персонаж, що говорить у вірші, інтонація вірша та синтаксису, тема, сюжет та композиція літературний твір, способи вираження авторського ставлення до героїв,
- літературні жанри: казка, легенда, балада, міф, біла поема;
- лексика, пов'язана з театром, кіно та телебаченням;

Учень здатний:

- уявити художні образи, намальовані письменниками, та пояснити їх словесно;
- виділити епізоди в обробленому творі та визначити їх значення для характеристик їхніх персонажів;
- визначити основні епізоди в літературному творі та прокоментувати їх;
- знаходити художні засоби у тексті твору, що обробляється, та пояснювати їх роль у контексті;
- охарактеризувати героя твору, що обробляється, висловити власне ставлення до нього;
- правильно, вільно та вголос читати літературні, науково-популярні та публіцистичні тексти;
- осмислено читати літературні твори;
- прочитайте монолог персонажа, показавши своє ставлення до нього.

К Л А С
(2 години на тиждень –70 годин на рік,
резервний час –4 години)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
<p>пояснює,що головна постать представлена в літературному творі це людина;з ним пов'язані події,предмети,природа; подає приклади стосунків автора до представлених ним героїв(з творів,вивчених в 5-6 класах).</p> <p>розуміє концепції: реальність,ймовірність, фантастика,вказує особливості оповідача і форми оповідання; називає оповідача і героя; висловлюється на тему,як оповідач представляє свою сім'ю; перечислює риси характеру головного героя Петра,описує його стосунок до матері,порівнює його зі своїми почуттями до матері; пояснює,що оголошують в тексті фрази: <i>незвичайна історія,неймовірна природа,безнадійне кохання</i></p>	<p>Вступ- людина,як головна постать представлена в художній літературі.</p> <p>Ян Павел II <i>Листи до родин</i> Єжи Ліберт <i>Навчайся, людино</i></p> <p>Розділ І Світ реальний Тадеуш Конвицький <i>Блискавка реальності</i> (фрагменти)</p>	<p>Методи провідного тексту.</p> <p>Робота в групі. Аналіз прикладу.</p> <p>Подорож в світ уяви.</p>

<p>розуміння слова реальність, дистанція; вирізняє оповідача, літературну постать; знає, що називаємо реальною подією; шукає реальні події і обґрунтовує свою виступ; вишукує діалоги в тексті і описує ціль розмови і стосунок розмовляючих один до одного; читає діалоги з розподілом на ролі, звертаючи увагу на властиву модуляцію голосу; складає діалог на тему пов'язану з літніми канікулами; на підставі тексту перераховує умови для досягнення успіху; упорядковує риси характеру, які зумовлюють досягнення успіху; аналізує назву тексту, змінює його, пояснює своє рішення; пояснює слово <i>комплекс</i> і перераховує комплекси, які перешкоджають досягненню успіху; знає, що таке дискусія і перераховує риси хорошої дискусії (стислість, точність, доведення аргументів, обґрунтована дискусія)</p>	<p>Трумен Капоте <i>Тамта зірка</i> (фрагменти)</p> <p>Едвард Стахура <i>Світле життя над рікою</i> (фрагменти)</p> <p>Андрій Блажей <i>Дивний урок</i> (фрагменти)</p>	<p>Методи активізуючі заохочення учнів до праці на уроці.</p> <p>Індивідуальна і групова праця з текстом. Евристична бесіда.</p> <p>Індивідуальна праця і праця в групах. Цікава обробка твору.</p>
--	---	---

<p>проводить культурну дискусію, використовує загальну лексику буду позитивний образ для відносин з іншими людьми</p> <p>розрізняє розуміння: щоденник, особистий щоденник, спогади; на підставі тексту описує риси мови щоденника; знає, що таке інтимний щоденник і щоденник подорожі;</p> <p>переказує текст без уживання діалогу;</p> <p>називає оповідача і описує спосіб його висловлення;</p> <p>оцінює поведінку хлопця по відношенню до своєї сестри;</p> <p>дає на підставі власного досвіду поради, що можуть допомогти одноліткам для початку розмови, відновлення спілкування, або його початку;</p> <p>порівнює поведінку Адама і його почуття в різних моментах зустрічей з Євою;</p> <p>відзначає в тексті жартівливі моменти;</p> <p>описує, в чому полягає гумор в творі;</p> <p>читає особистий щоденник з поділом на ролі, враховуючи гумор тексту;</p>	<p>Станіслав Ковалевський <i>Щоденник Богусі Р.</i>; (фрагменти)</p> <p>Болеслав Прус <i>Гріхи дитинства</i> (фрагменти)</p> <p>Марк Твен <i>Записки Адама і Єви</i> (фрагменти)</p> <p>Теоретичні відомості оповідач, форма оповідання, фантастика.</p> <p>Розуміння реальності, дистанції. Щоденник, особистий щоденник, спогади; Діалог (продовження).</p>	<p>Активізуючі методи: пріоритети навчання, інформатичне вікно.</p> <p>Поєднання переказу з предметами під час роботи в групах.</p> <p>Індивідуальна і групова праця. Евристична бесіда.</p>
---	---	--

<p>Творча робота учня 1. Готується до дискусії на тему: <i>Щастя-єдина річ, якої стає більше, якщо ми нею ділимося</i> (Альберт Швейцер) 2. Вчиться писати щоденник-на протязі тижня нотує свої думки, почуття, переживання;</p> <p>розуміє роль уяви в літературній творчості, вміє урухомити власну уяву; висловлюється на тему: яку роль відіграє уява в його життю, а яку в творчому житті поета аналізує вірш під поглядом будови і переказу; розуміє роль уяви в літературній творчості, вміє урухомити власну уяву</p> <p>пізнає працю творців радіо, своєрідність мови на радіо. збільшує свою уяву, як слухач; на підставі тексту</p>	<p>Дискусія. Риси і культура дискусії.</p> <p>Контекст опрацювання теми Події реальні і фантастичні, правдоподібні, тобто ті, які могли б мати відповідники в реальності. Підкреслення ролі праці як умови досягнення успіху і формування власної особистості</p> <p>Розділ II Світ уяви</p> <p>Збігнев Херберт <i>Коробка уяви</i></p> <p>Мацей Квітковський <i>Театр уяви</i> (фрагмент книжки <i>Куліси радіо</i>)</p>	<p>Практичне використання мовних вправ-постановка. Цікава робота над твором</p> <p>Активізаційні методи: ланцюг асоціацій, мапа асоціацій, подорож в світ уяви.</p>
--	--	--

<p>дізнається, чому уяві слухача більш чинна, ніж уява глядача;</p> <p>пригадує з попередніх класів лексику пов'язану з мистецтвом радіо;</p> <p>світ кишені порівнює зі своєю кишенею і описує її.</p> <p>називає героїв вірша;</p> <p>описує почуття і думки, які виражає постать виступаюча у вірші;</p> <p>аналізує будову вірша;</p> <p>знає, що таке кільцеве римування, парне римування;</p> <p>вчить вірш на пам'ять;</p> <p>складає план оповідання;</p> <p>шукає в тексті фрагменти характеристики безпосередньої і посередньої;</p> <p>з погляду на предмет опису вирізняє індивідуальну характеристику (опис однієї постаті), загальну характеристику (опис групи людей), порівняльну характеристику (зіставлення двох постатей), автохарактеристику (опис власної постаті);</p> <p>описує головного героя твору <i>Sture'a</i>;</p> <p>складає план того фрагменту роману; усно переказує переказ за</p>	<p>Леопрольд Стаф <i>Кишеня</i></p> <p>Вільям Вортон <i>Модіг, або вдалиий</i></p> <p>Джон Рональд Толкін <i>Упир кургану</i> (фрагменти)</p>	<p>Поєднання переказу з предметами під час роботи в групах.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів під час лекцій онлайн</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів. Практичне використання</p>
--	---	---

<p>планом; аргументує тезу,що повість Толкіна містить скриту правду на рахунок світу; перераховує риси фантастичної літератури; пояснює,чому щораз більше читачів звертаються до такого типу літератури;</p> <p>Творча робота учня. 1. Характеристика: найкращого товариша,людини,яку поважає,героя прочитаного твору(на вибір). 2. Описує вибраний предмет з погляду на частини опису так,аби він був логічним і упорядкованим.</p> <p>ознайомлення з виразами визначаючими риси епічної літератури; вирізняє види епіку; перелічує елементи,створюючі світ представлений в епіку; знає,що таке конкретний</p>	<p>Відомості теоретичні Мова радіо. Кільцеве і парне римування. Посередня і безпосередня характеристика. Індивідуальна характеристика (опис однієї постаті), загальна характеристика(опис групи людей), порівняльна характеристика (зіставлення двох постатей), автохарактеристика (опис власної постаті) Риси фантастичної літератури.</p> <p>Контекст опрацювання теми Підкреслення ролі уяви в творчій праці учня. Творці радіо і вплив своєрідної мови радшо на слухача.</p> <p>Розділ III Світ епічної літератури</p> <p>Божена Хватовська, Северина Висловух <i>Епіка: Автор, представлений світ, читач</i> (фрагменти книжки <i>Практична поетика</i>)</p>	<p>мовних вправ- постановка.</p> <p>Практичне використання мовних вправ- постановка. Цікава робота над твором</p>
--	--	---

<p>оповідач, абстрактний оповідач, коментатор оповідача; розповідає, з чого складається сюжет твору;</p> <p>вказує на головну постать і представлену їй групу людей; виокремлює події які розкладаються на дві гілки сюжетної лінії твору; описує вигляд головного героя і його індивідуальність; пропонує інший розвиток подій; знає, що таке роман моралі або соціальний роман; пояснює літературні поняття: <i>ретроспектива, момент кульмінації в літературному творі, новела</i>; знає причини конфліктів між білими і червоношкірими; вміє описати своє ставлення до відповідної поведінки колонізаторів.</p> <p>записує по пунктам послідовні події в сюжеті; шукає у тексті фрагмент інформацію про місце і час подій; перераховує героїв твору і описує їх поведінку; називає оповідача;</p>	<p>Генрик Синкевич <i>Сахем</i></p> <p>Жюль Верне <i>Таємничий острів</i> (перша частина книжки)</p>	<p>Індивідуальна праця і праця в групах. Дидактичні ігри. Розмова.</p> <p>Евристична бесіда, питання і відповіді. інтерсеміотичний переклад.</p>
--	---	--

<p>знає,що таке пригодницький роман; переказує фрагмент твору; описує сюжет; порівнює ситуацію на початку твору і в кінці; описує причини зміни ролі між нападниками і їх жертвою; пояснює,хто являється ворогом індійця,а хто другом,на чийй стороні оповідач; вияснює причину конфлікту між відступниками і індійцями;пробуджує почуття справедливості і розрізнення добрих і злих дій; описує тему твору і обґрунтовує свою відповідь прикладами з тексту пояснює,що в творі історичним фактом,а що літературною фантастикою знає,що таке історичний роман; називає головного героя і висловлює своє ставлення до його мрій; переказує зміст і пояснює вчинки героя; шукає в тексті фрагменти, які описують постать Леоніда Теліги; знає епізоди з життя автора; називає риси характеру головних героїв і</p>	<p>Кароль Мей <i>Син мисливця ведмедів</i> (фрагмент)</p> <p>Софія Коссак-Щуцька <i>Знамено пруське</i></p> <p>Stanisław Lem <i>Велике обливання</i> (фрагменти)</p>	<p>Евристична бесіда. Питання і відповіді під час роботи в групі</p> <p>Робота в групах. Аналіз літературного тексту. Творча праця учнів. Влаштування проєктів</p> <p>Обмін думками. Мозговий штурм. Аналіз прикладів.</p>
--	---	---

<p>пояснює, які з них варто засудити; перелічує фантастичні винаходи, описані в тексті пояснює, у чому полягає особливість зображеного світу; знає, що таке фантастично-науковий роман; окреслює місце і час подій; пояснює історичні факти, з якими поєднується зміст твору; знає епізоди з життя автора оповідання; складає план оповідання; шукає фрагменти тексту, які описують постать головного героя Ніггла порівнює Ніггла з іншими героями книжок Толкіна</p> <p>1. Твір на тему: Безпорадність і безсилля людини перед непередбачуваним нещастям (на основі знайдених у пресі репортажів).</p> <p>2. Готує матеріал на тему: <i>Польські нобелівські лауреати з літератури</i>. Пише коротку письмову роботу</p>	<p>Ернест Хемінгуей <i>Старий чоловік на мості</i></p> <p>Джон Рональд Толкін <i>Листок, витвір Ніглеа</i> (фрагменти)</p> <p>Теоретичні відомості Жанри епіку: роман (сучасний, пригодницький, історичний, науково-фантастичний), оповідання, новела, балада. Терміни пов'язані з епіком: сюжет твору, конкретний і абстрактний оповідач, коментарі оповідача, ретроспекція, точка</p>	<p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів</p> <p>Проекти Індивідуальна праця і робота в групах. Музична лекція.</p>
---	--	---

<p>знає, що таке ліричний герой, поетичні образи, ритм, ліричний монолог;</p> <p>перелічує найважливіші мотиви, що таке лірика, називає ліричні жанри;</p> <p>окреслює принцип спілкування у вірші (адресант-висловлювання адресат);</p> <p>читає вірш з відповідною інтонацією з метою висловлення почуттів і переживань героїв;</p> <p>перелічує художні засоби у вірші ;</p> <p>шукає поетичні образи і засоби, які висловлюють почуття, уявлення;</p> <p>пояснює символи, які з'являються у вірші;</p> <p>складає продовження історії вірша;</p> <p>аналізує будову вірша (кількість строф, регулярність складів у вірші, розміщення рим, відповідність будови вірша і синтаксису);</p>	<p>кульмінації в літературному творі.</p> <p>Контекст опрацювання теми Реальний світ в найголовнішому жанрі епіку, в романі. Знайомство з різними родами романів.</p> <p>Розділ IV Світ ліричного слова</p> <p>Марія Рената Маєнова <i>Про лірику</i> (фрагмент книжки <i>Про мистецтво читання віршів</i>)</p> <p>Теофіл Ленартович <i>Калина</i></p> <p>Леопольд Стаф <i>Генсярка</i></p>	<p>Робота в групах. Презентація</p> <p>Методи активації: метаплан, відкритий мікрофон, дерево рішень, ланцюжок асоціацій.</p> <p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Обмін думками. Мозковий штурм.</p>
--	--	--

<p>називає ліричних героїв;шукає епітети і пояснює їх функцію у вірші; знає,що таке силабічний вірш; перелічує складники поетичного образу,які могли б складати малярський образ; описує свої почуття після прочитання сюжету</p> <p>знає,що таке цензура і постійний акцент; розпізнає і обговорює поетичні образи,виголошує свої враження;</p> <p>описує поетичні образи не літературною мовою; порівнює,виражає свою описує риму у вірші; кільцева,точна і приблизна; описує своїми словами зливу,обґрунтовує,що цей опис будить грозу; орієнтує своїми словами виокремлює у вірші образи гір,неба,води,вітру; виговорюється на тему,кого може більш зацікавити сюжет вірша:художника чи музиканта; порівнює з сюжетом вірша <i>Kapusińszek</i>; зіставляє поетичні образи і виговорюється на тему артистичного викладу</p>	<p>Юліан Тувім <i>Капусьнячек</i></p> <p>Адам Асник <i>Злива</i></p> <p>Анна Камієнська <i>Пастеречка</i></p>	<p>Аналіз прикладів (візерунок).</p> <p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p> <p>Інтригування сюжету.</p> <p>Євристична бесіда.</p> <p>Театральна вистава.. Творчість учнів,підняття власних рішень.</p>
---	---	---

<p>поетами явища природи,яким є дощ; вчить вірш на пам'ять; називає тему вірша; аналізує будову вірша; формулює рефлексію вірша власними словами; пояснює значення слів <i>і чужа і своя</i>; називає адресанта і адресата вірша; перелічує почуття через адресанта віршу; знає епізоди з життя автора;</p> <p>пояснює,до кого скероване подяка; шукає фрагмент,який являється рефлексією у вірші; вдається до роботи в групі з однолітками,в атмосфері взаємної поваги,привітності і товаришування; робить висновок,на рахунок того,чому вчить вірш <i>Podziękowanie</i> висловлюється про долю сільського хлопця на підставі сюжету вірша; пояснює,символом чого є зірки; висловлюється на тему проблематики,порушеній у вірші;</p> <p>пояснює,з якою ціллю поетеса написала цей вірш; вчить вірш на пам'ять; вирізняє три частини</p>	<p>Ян Твардовський <i>До моїх учнів</i> <i>Подяка</i></p> <p>Марія Конопницька <i>Світять зорі</i></p>	<p>Техніки драми (вхід у роль,інсценізація)</p> <p>Активізуючі методи:драма, інсценізація</p>
--	---	--

<p>вірша, які включають в себе поетичні образи, які виражають важливі думки;</p> <p>описує ситуацію представлену у вірші аналізує назву твору; на підставі свого досвіду подає приклади ситуацій, де людина самотня серед інших людей;</p> <p>вчиться поваги до старших і готовності надати допомогу потребуючим;</p> <p>аналізує будову вірша; називає художні засоби, за допомогою яких утворились поетичні образи;</p> <p>пояснює сюжет другої строфи;</p> <p>висловлюється на тему, чи вірш вражає почуття, чи переказує рефлексію;</p> <p>знає, що таке самоіронія, білий;</p> <p>пояснює, в чому полягає гумор і автоіронія;</p> <p>перелічує характерні риси заяви поетеси;</p> <p>вибирає вірші з томів антології, інтерпритує, виражає власні вподобання, вчить вірш</p> <p>Творча робота учня 1. Письмова робота на тему <i>про що довідуємось з</i></p>	<p>Тадеуш Рожевич <i>Пропасть</i></p> <p>Чеслав Мілош <i>Приповідка про мак</i></p> <p>Віслава Шимборська <i>Деякі люблять поезію</i></p> <p>Теоретичні відомості Ліричні жанри. Засіб спілкування у вірші. Ліричний герой. Перехресне римування, точне і</p>	<p>Аналіз літературного тексту. Творча праця учнів.</p> <p>Техніки драми (вхід у роль, інсценізація)</p> <p>Індивідуальна праця і робота в групі.</p>
---	---	---

<p><i>ліричного твору?</i> 2.Описує вибраний том поезії -вибирає два довільні вірша,аналізує їх і вчиться гарно рецитувати.</p> <p>окреслює концепцію балади; читає питання оповідача,шукає фрагменти,які представляють примушення і домисли оповідача,розказує,нащо автор вжив такий спосіб розповіді; виокремлює в баладі фрагменти,які представляють таємничі і загадкові явища,строфи,які створюють відчуття грози; пояснює,який зв'язок має вираз <i>зрада</i> з сюжетом твору,шукає слова попередження і пояснює їх сенс; знає сюжет балади;</p>	<p>приблизне,силабічний вірш. Тема і мотив вірша. Художні засоби. Цензура,постійний акцент. Самоіронія,білий вірш; Лексика,пов'язана з лірикою.</p> <p>Контекст опрацювання теми Знайомство з ліричними творами. Мистецтво слова. Декламування вірша.</p> <p>Розділ V Світ балади</p> <p>Адам Міцкевич <i>Світезянка</i></p> <p>Адам Міцкевич <i>Повернення тата</i></p>	<p>Аналіз літературного тексту.Творча праця учнів.</p> <p>Євристична бесіда. Творчість учнів,підняття власних рішень.</p>
--	---	---

<p>шукає у вірші риси балади;</p> <p>читає,з поділом на ролі;</p> <p>виокремлює в творі момент найбільшого напруження,в котрому визначається доля героїв;</p> <p>оцінює вчинок вбивці;</p> <p>вчить фрагмент на пам'ять;</p> <p>знає,що таке ретроспекція;</p> <p>вчить фрагмент на пам'ять;</p> <p>розповідає перебіг подій в баладі;</p> <p>шукає слова діалогу Марти з Емродем;</p> <p>пояснює,лицар пішов від своєї дами;</p> <p>вияснює,що означало колись,а що означає зараз звороти <i>rzucić komiś rękawicę oraz podnieść rzuconą rękawicę</i>;</p> <p>висловлюється на тему,чи в сучасному світі могла статися ситуація описана у творі;</p> <p>читає баладу з поділом на ролі,голосом підкреслює гумор твору;</p> <p>вказує у творі лексику пов'язану зі слоганом <i>zbrojna wyprawa</i>;</p> <p>перелічує,що ще позначає у вірші цифра три;</p> <p>порівнює баладу з іншими баладами Адама Міцкевича</p> <p>відділяє реальний світ і вигаданий у баладі;</p> <p>описує місце і час подій;</p>	<p>Фрідріх Шиллер <i>Рукавичка</i></p> <p>Adam Mickiewicz <i>Троє брудасів</i></p> <p>Джон Вольфганг Гете <i>Король Ольх</i></p>	<p>Використання мультимедійних матеріалів.</p> <p>Проекти. Інформаційне вікно. Драма.</p> <p>Євристична бесіда. Театральна вистава. Творчість учнів.</p>
---	--	--

<p>пояснює, які почуття збуджуює описана сцена; зіставляє і порівнює те, що бачить і чує батько в тому, що бачить і чує дитина; описує фрагменти, які місять життєві навчання, які нав'язують людську віру.</p> <p>Творча робота учня 1. В групі виконують інсценізацію балади <i>Świtezianka</i> (частину оповідання і діалогів, окремі сцени, вибирають постаті і обговорюють їх вигляд і поведінку). 2. Пише переказ балади <i>Trzech Budrysów</i>.</p> <p>знає, що таке драма і називає жанри драми (трагедія, комедія); називає персонажів, описує місце і час дії; переказує мотиви твору; характеризує одну із сестер, оцінює риси характеру і вчинки; ознайомлюється зі значенням слів: <i>об'єктивізм</i>, <i>суб'єктивізм</i>; порівнює матірину оцінку Баладини зі своїм ставленням до головної героїні;</p>	<p>Теоретичні відомості Значення балади. Роль повчання в баладі . Ретроспекція у творі.</p> <p>Контекст опрацювання теми Балада, як твір, пов'язаний з людською тематикою і емоційно захоплюючий-етичне повчання.</p> <p>Розділ VI Від драми до театру</p> <p>Юліуш Словацький <i>Баладина</i> (фрагменти)</p> <p>Адам Міцкевич <i>Дзяди ч. II</i></p>	<p>Подорож в світ уяви.</p> <p>Мапа асоціацій „Відповідаю за тебе”. Питаючий товариш</p>
--	--	---

<p>аналізує зміст вірша <i>Уріор</i>, який є своєрідним вступом до драми; пояснює, за що відбуває покарання упир і в чому полягає його кара; описує перебіг народного обряду і порівнює його із сучасними <i>задушками</i> (поминальними обрядами); розуміє і формулює думку, яка впливає з дії драми; порівнює провини окремих духів і кари, від яких вони страждають; пояснює, яким моральним уроком закінчується виступ кожного духа знає епізоди з життя автора драми; розповідає історію кохання Ромео і Джульєтти; подає свою пропозицію зміни кінцівки твору; знайомиться з театральною і балетною версіями;</p>	<p>Вільям Шекспір <i>Ромео і Джульєтта</i> (фрагменти)</p>	<p>Аналіз літературного тексту. Творча праця учнів.</p>
<p>аналізує вірш, присвячений героям драми; висловлюється на тему ставлення автора вірша до Джульєтти і Ромео; вивчає вірш напам'ять;</p>	<p>Ципріан Норвід <i>У Вероні</i></p>	<p>Дискусія зі свідомим застосуванням виразів посилюючих положення дискутанта.</p>
<p>називає головних героїв, представлених у фрагменті твору; вказує, які персонажі діють один проти одного,</p>	<p>Александр Фредро <i>Земста</i></p>	<p>Євристична бесіда. Класна вистава.</p>

<p>а які мають спільну мету; пояснює значення назви твору; аналізує, про що насправді йде суперечка; розпізнає літературний жанр — комедію; пригадує собі значення поняття <i>інтрига</i>; роз'яснює присутні у творі мовний комізм, комізм персонажів і ситуацій; знає епізоди з життя Александра Фредра;</p> <p>порівнює своє враження після виходу з театру з враженнями, описаними у вірші; висловлюється на тему емоційних переживань у театрі; аналізує вірш з погляду будови і змісту; занурюється у світ суспільних структур і культури; вивчає фрагмент вірша напам'ять;</p> <p>перелічує риси, які відрізняють прочитану драму від драми, побаченої на сцені; обговорює складові театральної вистави, яких немає під час читання: тихого, голосного, з поділом на ролі;</p> <p>перелічує види театрів, залежно від виду спектаклю (театр: драматичний, музичний,</p>	<p>Віслава Шимборська <i>Враження про театр</i></p> <p>Марія Мазуркевич <i>Драма і театр</i></p> <p>Станіслав Марчак-Оборський <i>Коли говоримо театр?</i> (фрагмент з книжки</p>	<p>Творчість учнів, прийняття власних рішень.</p> <p>Художні проекти. Вікно інформації. Драма.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
---	--	---

<p>пантоміма, балет; театр з акторами і театр ляльок); аналізує кожен вид театру; висловлюється на основі свого досвіду про те, який театр найбільше любить і чому;</p> <p>Творча робота учня. 1. Спогади про першу гру у театр — усна розповідь. 2. Пише невеликий твір на тему: <i>Трагічне кохання Ромео і Джульєтти</i>.</p> <p>обґрунтовує, яку роль відіграє фільм у порівнянні з книжкою; пояснює, яка з мистецьких сфер може найбільш повно відтворити реальний світ; називає відомі літературні твори і їх адаптації;</p>	<p><i>Театральний путівник)</i></p> <p>Теоретичні відомості Драма як літературний рід; жанри драми: трагедія і комедія. Шекспірівська драма. Поняття: інтрига, об’єктивізм, суб’єктивізм, мовний комізм, комізм постатей і ситуацій. Справжній театр, телевізійний.</p> <p>Контекст опрацювання теми Знайомство з різними творчими матеріалами театального мистецтва: словом, музикою, танцем. Поєднання літературного слова з іншими мистецькими сферами.</p> <p>Розділ VII Світ на екрані Єжи Колодинський Фільм чи книжка?</p>	<p>Евристична бесіда. Аналіз літературного тексту. Творча праця учнів.</p>
--	---	--

<p>описує, як виникає сценарій; пояснює відмінності між сценарієм і робочим сценарієм і яким з них користуються творці фільму на знімальному майданчику; обґрунтовує притаманну творам Генрика Сенкевича <i>кінематографічність</i>; перелічує етапи, необхідні в процесі кіновиробництва;</p> <p>шукає фрагменти, які пояснюють: що таке кадр, сцена, дубль, епізодам; пояснює, як можна зазначити у фільмі межі між сценами і епізодами; обґрунтовує, як і з якою метою рухається камера;</p> <p>називає відомі у теперішній час джерела передачі інформації; розкриває відмінність між трансляцією і інтерактивністю; пояснює слово <i>мультимедійний</i>; складає список переваг, які дає Інтернет, а також список загроз, які з собою несе.</p> <p>Творча робота учня 1. Укладає коментар, який стосується головних ролей у вибраному фільмі. 2. Чи сучасній людині потрібна книжка? - твір</p>	<p>Роман Влодек <i>Зі сторінок на екран, або відомі екранізовані твори</i></p> <p>Вітольд Бобінський <i>Від „живих фотографій” до мистецтва фільму, чи мова фільму</i></p> <p>Роман Влодек <i>В цифровому світі – епоха великої комунікації</i></p> <p>Теоретичні відомості Оповідь у романі і її відповідники у фільмі. Розділ у романі — епізод фільму. Робота творців фільму. Етапи створення адаптації. Мова фільму: кадр,</p>	<p>Мозгова буря. Аналіз прикладів.</p> <p>Євристична бесіда. Індивідуальна праця і робота в групах.</p> <p>Творча робота учнів.</p>
--	---	---

<p>називає персонажів, час і місце дії; окреслює провідний мотив твору; передає зміст твору, який заснований на реальних фактах; описує переживання молодих людей, які воюють у “Сірих Шеренгах” під час II світової війни; вказує на великий патріотизм і відвагу молодих героїв;</p> <p>знає зміст твору, який демонструє жорстоку боротьбу за виживання; виокремлює у вигляді плану послідовні етапи життя головного героя — собаки Бака; аналізує назву твору на основі його змісту; обґрунтовує, чому собака забув про свої звички і приєднався до зграї вовків; висловлюється на тему охорони тварин від небезпек, які несе</p>	<p>дубль, сцена, епізод. Рух камери, рух у кадрі. Цінність книжки і цінність фільму. Елементи історії кіно.</p> <p>Контекст опрацювання теми Посилення зв’язку літератури і кіно; спільні, відмінні риси, взаємозв’язки.</p> <p>Розділ VIII Опрацювання обов’язкової лектури (вибраної вчителем)</p> <p>Александр Камінський <i>Каміння на окопі</i></p> <p>Джек Лондон <i>Поклик крові</i></p>	<p>Евристична бесіда. Індивідуальна робота і робота в групі.</p> <p>Робота в групі. Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Евристична бесіда. Індивідуальна робота і робота в групі.</p>
---	---	--

<p>людина;</p> <p>Творча робота учня</p> <p>1. Розповідь-відтворення на тему: <i>Боротьба молодих хлопців у “Сірих Шеренгах”</i>.</p> <p>2. Твір на тему: <i>Важка доля Бака</i>.</p>	<p>Теоретичні відомості:</p> <p>Різноманіття тематики творів. Література факту. Патріотизм молодого покоління. Охорона тварин. Принципи культурної розмови і дискусії. Характеристика персонажів.</p> <p>Контекст опрацювання літератури.</p> <p>Знайомство з обов’язковою літературою, підбраною відповідно до віку і зацікавлень учнів.</p>	
--	---	--

Література призначена для вивчення напам’ять

Леопольд Стафф — *Кишеня*
 Теофіл Ленартович — *Калина*;
 Адам Асник — *Злива*;
 Марія Конопницька — *Світять зорі*
 Віслава Шимборська — *Деякі люблять поезію*
 Адам Міцкевич — *Повернення тата* (фрагмент)
 Ципріан Норвід — *У Вероні*
 Віслава Шимборська — *Враження від театру* (фрагмент)

Додаткова література

(твори призначені для самостійного читання)

Марія Домбровська — *Марцін Козера*
 Даніель Дефо — *Робінзон Крузо*
 Адам Багдай — *Канікули з духами*
 Аркадій Фідлер — *Дивізія 303*
 Малгожата Мусерович — *Квітка Каляфіора, Брехуха*
 Едмунд Нізюрський — *Спосіб на Альцибядеса*
 Альфред Шклярські — *Таємнича полорож Томка*
 Дорота Тераковська — *Володар Леваву*
 Мацей Войтушко — *Бромба та інші*
 Артур Конан Дойл — *Пригоди Шерлока Холмса*
 Ерік Найт — *Ляссіє, повернись*
 Карл Май — *Скарб в Срібному Озері*
 Томас М. Рід — *Долина без виходу*

Роберт Л. Стівенсон – *Острів скарбів*
Марк Твен – *Пригоди Гука*
Жюль Верн – *Пятнадцятирічний капітан*
Дж. К. Ролінг – *Гарі Поттер і філософський камінь*

Основні вимоги щодо знань і вмінь учнів 7 класу

Учень / учениця знає:

- автора, назву і може розповісти зміст вивчених творів;
- події (сюжет) і героїв вивчених епічних творів;
- особливості композиції вивчених творів;
- основні поняття: гумор, сатира, метафора, художній засіб, характер літературного героя, літературний жанр (оповідання, роман, новела, вірш, байка, балада);
- тексти, пропонувані програмою для вивчення напам'ять.

Учень / учениця вміє:

- виділити у літературному творі епізоди, важливі для характеристики наявних персонажів;
- окреслити ідейно-літературну роль елементів сюжету (зав'язки, кульмінації і розв'язки);
- окреслити в контексті ідейно-літературну роль поетичних засобів (епітетів, порівнянь, уособлень, метафор, художніх засобів);
- відрізнити епічні і ліричні твори;
- правильно, плавно, голосно читати мистецькі, науково-популярні і публіцистичні тексти;
- виразно читати літературні твори;
- розповідати усно і письмово (переказ) — детально, зв'язно — епічні твори або уривки з них;
- укладати усні і письмові твори-роздуми на основі вивченого твору;
- давати характеристику літературним героям твору (індивідуальну і порівняльну);
- брати участь у діалозі під час обговорення окремого літературного твору;
- дати (усно і письмово) оцінку прочитаному літературному твору (мотивуючи своє ставлення до героїв і подій);
- використовувати інформацію, вміщену у підручнику і прочитаних книжках.

(2 години на тиждень — 70 годин на рік,
резервний час-4 години)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
<p>Розуміє головну рису прекрасної літератури-її образівість</p> <p>Звертає увагу на значення мистецтво мовлення в культурному та моральному розвитку людини;</p> <p>пояснює, чим літератури відрізняється від інших мистецтв (малювання, музика, різьба, фільм);</p> <p>розуміє поняття світового історично-літературного процесу;</p> <p>твердить, що людина творить культуру, а література-це частина культури;</p> <p>поянює значення знаків (символів), цифр, за допомогою яких людина підпорядковує світ</p> <p>Знає, що таке міфологія,</p>	<p>Вступ Література як мистецтво мовлення, її роль у заспокоювання і розвитку емоційно-інтелектуальних потреб читача а також її участь у морально-естетичному вихованні учня. Відрізнєння літературу від інших мистецтв. Пізнання загального поняття історично-літературного процесу і вміщення туди польсьську літературу.</p> <p>В ко́ругу античної культури</p> <p>Розділ 1 Стародавність Стародавність – джерело європейської культури.</p> <p>Ян Парандовскі Міфологія</p> <p>Хезйод Народження богів (Теогонія)</p>	<p>Метод переводного тексту.</p> <p>Робота в групах. Аналіз прикладу взірця.</p> <p>Методи заохочення учнів до роботи в класі</p> <p>Індивідуальна і збірна робота з текстом. Евристична</p>

<p>розрізняє типи міфів; Перелічує міфолографів;</p> <p>розказує про початки античного світу; знаходить в тексті причину, яка спричинила суперечки синів і батьків; окреслює бачення про початки світу прадавніх Греків, що спричинило на них враження, а що давало надію; називає грецьких богів та їх місце на Олімпі; розділяє богів, херосів, аодів;</p> <p>розказує зміст міфу; перелічує, які були основні заслуги Прометея перед людством; пояснює тезу: чому Прометея можна назвати творцем людства; поянює, що по Айгейськи – мало бути знаком дорослості його сина, Тезея; пам'ятає подвиг молодого Тезея, який свідчить про його неймовірну силу; на підставі тексту робить висновки, які стосунки з'єднували Крит і Афіни; пояснює, чим герою допомогла нитка, яку йому дала Аріадна; пояснює, чому свято Осхофоріув отримало двозначний настрій: жалібний та веселий;</p>	<p>Михайло Гловінські <i>Міф Прометея</i></p> <p>Роберт Грейвс <i>Легенди Афін-пригоди Тезея</i></p>	<p>дискусія</p> <p>Індивідуальна і групова робота. Цікава аранжировка твору.</p> <p>Активізуючі методи: пріорітети навчання, інформаційне вікно.</p>
---	--	--

<p>роз'яснює причина традиції передягання хлопців в дівчат під час Осхофоруів;</p> <p>вишукує речення, яке підтверджує інування в Афінах республіканської системи правління;</p> <p>розказує про клятву, яка лежала на роді Лейоса – батька Едипа;</p> <p>перелічує цінності та заборони в міфі про Едипа;</p> <p>роздумує, чи Едипа можна назвати херосом;</p> <p>показує зміст міфу;</p> <p>перелічує причина кари героя;</p> <p>складає план міфу;</p> <p>пояснює фразеологізм <i>сизисова робота</i>;</p> <p>Творча праця учня.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Твір на тему: Ким міг бути сучасний Прометей? 2. Вибирає одну з міфічних постатей, яку вкарали боги; Говорить аргументи для її захисту; готує її оборону 	<p><i>Тебанські Легенди – пригоди Едипа</i></p> <p><i>Коринські Легенди – пригоди Сизифа</i></p> <p>Теоретичні відомості. Міфологія, види міфів. Боги, хероси, аоди. Міфи про Прометей, Тезею та Мінотаврi, про Едипа, Про Сизифа. Боги на Олімпі.</p> <p>Контекст опрацювання матеріалу Запізнання з стародавніми джерелами європейської культури з початком античного світу, Його богами та міфами про них.</p> <p>Розділ 2 Грецька література Епічна поезія Гомер</p>	<p>Активізуючі методи: ланцюг асоціацій, карта асоціацій, подорож до світу мрій.</p> <p>Інтеграція змісту предмета під час роботи в групах.</p>
--	---	---

<p>знає епізоди з життя Гомера; перелічує особливості гомерівського епосу (він починається із заклику, що містить апостроф, звернений до Музи, дія відбувається у двох світах: боги і люди - паралелізм, містить численні описи та ретроспекції, що змушують дію часто зупинятися - відставання, з'являється оповідач від третьої особи, стиль зберігається церемоніальний, є гексаметр); визначає стилістичні засоби (епітети, гомерівські порівняння, гіперболи); розповідає про Троянську війну та її наслідки; пояснює, до кого Гомер звертається до поеми та як він визначає її тему; шукає гомерівські порівняння в тексті; визначає функцію епітетів у творі; називає героїв епосу та характеризує їх; виписує цитати, що свідчать про вплив богів на хід Троянської війни; порівнює риси Ахілла в його ставленні до Гектора зі ставленням до свого батька; пояснює, що словами та поведінкою Пріама змінило Ахілла; спираючись на дуель, він</p>	<p><i>Іліада</i> Пісня I. Заклик</p> <p>Пісня XVIII <i>Ахіллівський щит</i></p> <p>Пісня XXII <i>Посинок Гектора з Ахіллом</i></p> <p>Пісня XXIV <i>Пріам в Ахіллеса</i></p>	<p>Індивідуальна та групова робота.</p> <p>Дидактичні ігри. Дискусія.</p> <p>Евристична дискусія.</p> <p>Питання та відповіді під час роботи в групах.</p>
--	--	---

<p>перелічує риси характеру лицарів: Гектор та Ахілл; знаходить у тексті десять зображень, вигравіруваних Гехістом на щиті Ахілла; розповідає про життя та звичаї греків; визначає час і дію твору; вказує на мандрівний, казковий мотив; точно розповідає зміст пісні XI; перераховує душі, з якими зустрічається головний герой Одисей; шукає фрагменти зустрічі Одисея з духом матері, пояснює слова матері Одисея; на основі фрагмента пісні він визначає, хто вирішує долю людини; представляє майбутню долю Одисея, оголошену в розмові богів; перелічує ландшафтні особливості на острові Каліпсо; вказує на епітети, якими поет описує Одисея; знаходить у тексті фрагменти про страждання героя, пояснює причини болю царя Ітаки; пояснює наративну функцію контрасту між описом острова та історією почуттів Одисея;</p> <p>визначає вік розвитку поезії в Греції; пояснює суть тирренської поезії;</p>	<p>Гомер Одисея Пісня XI В країні смерті</p> <p>Пісня V(фрагментами) На острові Каліпсо</p> <p>Лірика Тиртайос Річ прекрасна</p>	<p>Робота в групах. Аналіз художнього тексту. Творча робота учнів. Здійснення незалежних підприємств</p> <p>Обмін думками. Мозковий штурм. Аналіз прикладів (зразок</p> <p>Аналіз художнього тексту. Творча робота учнів.</p>
--	---	---

<p>списки, з якими автор успішно заохочував битися своїми дуже емоційними піснями;</p> <p>розшукує фрагменти, що містять заклик до боротьби на захист батьківщини;</p> <p>знає епізоди з життя поета;</p> <p>перелічує всі ознаки та атрибути Афродіти, представлені у вірші,</p> <p>визначає поетичні засоби, використані при поданні рис Афродіти;</p> <p>розрізняє ліричного суб'єкта та адресата у вірші;</p> <p>описує ліричну ситуацію, представлену у творі;</p> <p>пояснює фрази безсмертна і оманлива Афродіта;</p> <p>аналізує структуру строфи вірша;</p> <p>пояснює ситуацію, яку представляє вірш, і хто в ньому виступає;</p> <p>визначає, як автор подає почуття та емоції;</p> <p>вчиться напам'ять</p> <p>знає, що назва анакреонтичного виду походить від імені поета;</p> <p>аналізує зміст коротких віршів - слів пісень, призначених для співу під час бенкетів та придворних ігор;</p> <p>перелічує особливості віршів про кохання та покровителя цієї поезії;</p>	<p>Сафона <i>До Афродити</i></p> <p>Сафона <i>До дівчини</i></p> <p>Анакреонт <i>Вибір віршів</i></p>	<p>Аналіз художнього тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Карта асоціацій. Я відповідаю за вас. Допитливий друг.</p>
---	---	---

<p>знає епізоди з життя поета; перелічує створені ним ліричні жанри; аналізує зміст вірша; говорить про безпорадність людини перед богами та долю, показану у вірші;</p> <p>розповідає про культ Діоніса, який започаткував зародки античного театру; подає генезу народження трагедії (велика Діонісія) та комедії (Маленька Діонісія); перелічує риси античної трагедії; пояснює, коли розвивався античний театр і драма; перелічує найвидатніших творців антична трагедія та називає назви своїх творів;</p> <p>пояснює міф, пов'язаний зі змістом трагедії; перелічує головних героїв твору, задіяних у трагічному конфлікті; розповідає зміст твору і показує, перед яким драматичним вибором стоїть Антігона і яке рішення він приймає; визначає, яке покарання оголошує Креон за непослух і який вирок він виголошує; аргументує та обґрунтовує рішення Креонта та Антигони; висловлює свою позицію</p>	<p>Симонідес <i>Доля</i></p> <p>Драма <i>Античні драма і театр</i></p> <p>Софокл <i>Антигона</i></p>	<p>Евристична дискусія.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p> <p>Індивідуальна та групова робота. Цікава композиція твору.</p> <p>Практичне використання мовних вправ - постановка.</p>
---	---	--

<p>щодо конфлікту з двох причин; аналізує структуру твору; визначає роль хору в драмі; обговорює основну тему твору; подає сюжет твору в балах, коментує емоційний відтінок подій;</p> <p>визначає час і місце дії; описує персонажів інших персонажів, крім Едіпа; характеризує Едіпа, підтверджує твердження уривками з тексту; дивується, якою була провина Едіпа; оцінює героя як правителя; обговорює роль оракула в сюжеті твору; пояснює, чому пізнання правди закінчується для Едіпа катастрофою;</p> <p>перелічує найважливіших давньогрецьких філософів (Сократ, Платон, Аристотель, Діоген) та пояснює їхні погляди; представляє місце та роль сім'ї у моделі держави, створеної Платоном; порівнює образ родини із образом, створеним в інших античних творах; пояснює, що, на думку Платона, є впорядкованою державою; обговорює символіку, якою Платон описує кохання;</p>	<p>Софокл <i>Король Едіп</i></p> <p>Грецькі Філософи Платон <i>Про країну</i> (фрагмент книги V) <i>Свято</i> (фрагмент)</p> <p>Аристотель <i>Еудемейська етика</i> (фрагменти) <i>Поетика</i> (фрагменти)</p>	<p>Методи активації: ланцюг асоціацій, карта асоціацій.</p> <p>Індивідуальна та групова робота.</p> <p>Евристична дискусія. Питання та відповіді під час роботи в групі.</p>
--	--	--

<p>визначає мету любові, вказану Сократом;</p> <p>пояснює, що означає перехід до наступних етапів розуміння краси;</p> <p>вказує в тексті визначення етичної досконалості;</p> <p>подає послідовні етапи міркувань філософа в пунктах;</p> <p>знаходить визначення мети;</p> <p>наводить речення, в якому Арістотель пояснює, чому люди обирають правильні цілі;</p> <p>пояснює, чому досконалість і злість мають бути добровільними;</p> <p>розглядає моральні аспекти поведінки героїв «Іліади» та царя Едіпа з точки зору Евдемієвої етики;</p> <p>пояснює причини мистецтва і творчості, дані Арістотелем;</p> <p>перелічує етапи розвитку мистецтва, представлені в поетстві;</p>	<p>Посилання на давньогрецьку культуру. Казімеж Вежинський Строфа про Прометея Віслава Шимборська <i>Перепис населення</i></p> <p>Марія Павліковська-Ясножевська Троянди для Сафони</p> <p>Теоретичні знання. Автори епосу, поезії та драми в епоху грецької античності. Поняття: <i>паралелізм, відсталість, гекзаметр, гомерівські порівняння, гіперболи, тирренська поезія, лірична тематика, анакреонтик, заклик.</i> Грецькі античні філософи та їх погляди. Посилання письменників з інших епох на грецьку античність. Контекст розвитку теми Поетика грецького класицизму як джерело розмежування літературних типів та жанрів.</p>	<p>Аналіз художнього тексту. Творча робота учня.</p> <p>Евристична дискусія. Питання та відповіді під час роботи в групі.</p>
--	---	---

<p>порівнює зміст поеми з міфом про Прометея; аналізує кінець вірша, подає його вимову; вивчає вірш напам'ять;</p> <p>шукає слова, які містять найважливішу думку вірша; пояснює назву вірша; визначає, як автор посилається на міф про троянців; обгрунтовує, яка з присутніх у творі метафор найкраще характеризує ставлення поета до історії; представляє, як Марія Павліковська-Ясножевська віддає данину поваги Сапфо; розповідає, як поет посилається на легенду про Сапфо;</p> <p>Творча робота учня. 1. Пише прес-реліз для шкільної газети на тему: «Сучасний Прометей». 2. Підготуйтеся до дискусії на тему: Навіщо людям усіх культур та епох потрібні міфи? 3. Твір на тему: Дві причини в «Антигоні» Софокла.</p> <p>описує творчість Вергілія; вказує на апостроф, що міститься в тексті Заклику, порівнює його з епосом Гомера «Іліада» (яку</p>	<p>Розділ III Римська література Епічна поезія Вергілій <i>Енеїда</i> (книга I – <i>Розбиття</i> (fragment pieśni VI)</p> <p>Owidiusz <i>Przemiany</i> (fragment pieśni I)</p> <p>Лірика Горацій <i>До Лейкононого</i> <i>До Делія</i> <i>Постуму</i> <i>Я спорудив пам'ятник</i> <i>Лист до Риб</i></p> <p>Римські філософи Марк Аврелій Мислення (уривки)</p>	<p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p> <p>Практичне використання мовних вправ - постановка.</p> <p>Групова робота. Метод провідного тексту</p>
---	--	---

<p>функцію вони відіграють стосовно всього твору); на основі його змісту пояснює, чому Вергілій називає Енея троянським героєм; він доходить до джерел, шукає історії Енея, звертає увагу на історію кохання Дідони та Енея; розповідає, на що посилається Еней, намагаючись виправдатись Дідоні; описує реакцію Дідони на слова Енея та пояснює її поведінку; порівнює причини плачу Одісея та Енея в присвячених їм билинах; пояснює поетичний діалог між Гроховяком та Горацієм; говорить про різницю між поетичною мовою Гроховяка та римською мовою господаря; визначає значення, яке Збігнев Герберт надав міфу про Аполлона та Марсіяса; показує різницю між поезією Аполлона та Марсіяса; пояснює назву твору римського поета на основі змісту цитованого фрагмента; вказує в текстах уривки, в яких оповідач часто розкриває власне ставлення до описуваних явищ, подій та людей, обґрунтовує свій вибір;</p>	<p>Посилання на давньоримську культуру.</p> <p>Станіслав Гроховяк До Ліки</p> <p>Збігнев Герберт Аполлон і Марсіяс</p> <p>Теоретичні відомості. Вергілій та його епос про міфічні витоки Риму - Енеїда. Овідій - історія про зародження світу та наступні етапи його історії - Трансформації (метаморфози) Поезія Горація. Поняття: анафора, сентенції. Римські античні філософи та їх погляди. Письменники інших епох, посилаючись на римську античність. Контекст розвитку теми Творчість золотого віку римської літератури та мистецтва. Принципи поетичного мистецтва Горація як основа літературного стилю,</p>	<p>Методи активації: ланцюг асоціацій, карта асоціацій.</p> <p>Евристична дискусія, Питання та відповіді.</p> <p>Активізуючі методи: драма, постановка.</p> <p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p>
---	---	--

<p>характеризує Купідона як бога, вказує на його атрибути та сфери життя, про які він піклувався; знає епізоди з життя римського поета; пояснює, до якого ставлення до життя заохочує поет Лейконоє; він вказує на анафору у вірші та пояснює, для чого вони потрібні; обґрунтовує, чи погоджується він із гораційським реченням: Що має бути, нехай буде; у поемі До Деліуса вказує на елементи стоїчної філософії; пояснює роль описів природи у творі; пояснює, чому поет нагадує другові про неминучу смерть; у поемі «До постуми» він виділяє міфологічні мотиви та визначає їх роль у творі; пояснює речення Горація: Я не всі помру; знає, що таке автотематичні нитки; пояснює назву пісні; представляє погляди Горація на поезію; визначає, чим поет притягує увагу, викликаючи естетичне задоволення; перелічує римських філософів та їхні погляди; пояснює концепцію людського життя, передану</p>	<p>відомого як класицизм. Вергілій та його епос про міфічні витоки Риму - Енеїда. Овідій - історія про зародження світу та наступні етапи його історії - Трансформації (метаморфози) Поезія Горація. Поняття: анафора, сентенції. Римські античні філософи та їх погляди. Письменники інших епох, посилаючись на римську античність. Контекст розвитку теми Творчість золотого віку римської літератури та мистецтва. Принципи поетичного мистецтва Горація як основа літературного стилю, відомого як класицизм.</p>	<p>Карта асоціацій. Я відповідаю за себе. Допитливий друг.</p> <p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Евристична дискусія.</p>
--	---	---

<p>в «Роздумах» Марка Аврелія; визначає ставлення філософа-стоїка до смерті; пояснює значення порівнянь; шукає фрагменти, що стосуються тез, згідно з якими справжня мудра людина повинна слідувати у своєму житті; Творча робота учня. 1. Пише есе на цю тему: Горацієві роздуми про життя. 2. Опрацювання (на основі змісту «Енеїди» Вергілія) на тему: Знищення Трої.</p> <p>ділить Біблію на дві основні частини: Старий Завіт та Новий Завіт; представляє поділ біблійних книг за їх характером; говорить про мову Біблії; перелічує важливі переклади Біблії; описує єврейський образ світу; перелічує стилістичні засоби, використані в біблійній історії про створення світу; порівнює біблійну історію початків із грецьким міфом про походження світу; вказує відповідні уривки тексту про те, як Бог виражає своє ставлення до творіння творіння;</p>	<p>У колі Біблії Біблія - книга книг Розділ IV Старий Завіт Буття Створення світу і людини. Історія Ноя, потопу. Вавилонська вежа. Авраам та його сім'я. Історія нащадків Якова</p>	<p>Евристична дискусія. Питання та відповіді під час роботи в групі.</p>
--	---	--

<p>пояснює, що Бог назвав і що залишив для людини; розповідає про те, що Бог послав потоп, та історію Ноя; пояснює, чому була побудована Вавилонська вежа та пояснює пов'язані з нею фразеологізми; пояснює, чому Бог випробував Авраама; оцінює поведінку Авраама; розповідає історію патріархів: Авраама, Ісаака, Якова та Йосипа; розповідає про Мойсея як про найважливішу людину, яка вивела свій народ із єгипетської неволі; представляє крапками найважливіші події, пов'язані з подорожжю ізраїльтян до Обітованої землі; пояснює вирази: єгипетська чума, манна з неба, палаючий кущ, палець Божий, обіцяна земля; звертає увагу на посередництво Мойсея з Богом, на укладення завіту та на основу віри, Закон Божий (Тора); пояснює значення Декалогу для вірних; описує постать Йова як благочестивої людини; пояснює, чому Бог дозволив сатані випробувати Йова; шукає в тексті метафори, пов'язані з темрявою, та</p>	<p>Книга Виходу Втеча ізраїльтян з Єгипту. Угода була укладена на Синаї; Декалог.</p> <p>Книга Йова (уривки) Книга псалмів. Книга Екклесіяста. Пісня пісень (фрагмент). Книга Ісаї</p>	<p>Інтеграція змісту предмета під час роботи в групах. Використання мультимедійних матеріалів на онлайн-уроках</p> <p>Евристична дискусія, Питання та відповіді.</p>
--	--	--

<p>описує глибший зміст такого бачення (теофонія); визначає, яке відношення має людина до Бога у псалмах; характеризує тему ліричного псалму; пояснює ситуації, коли людина звертається до Бога в псалмах; розглядає проблему гріха і страждань; говорить про: яку екзистенційну істину проголошує Когелет; розмірковує над словами Екклезіаста: Хто пізнає, той також завдає страждання; пошуки афоризмів; висвітлює стилістичні засоби, якими користується автор «Пісні пісень»; перераховує порівняння та пояснює, де вони були взяті; звертає увагу на спосіб вираження прихильності Нареченим та Нареченою; знаходить у Святому Письмі уривки, згадані Гербертом; пояснює роль, яку, на думку поета, відіграє Біблія в житті людини; конкретизує ліричний суб'єкт у вірші На Вавилонській вежі та аналізує зміст твору; у поемі Повернення Іова він вказує на посилання на біблійний стиль; відповідає на тезу автора:</p>	<p>Посилання на Біблію. Збігнев Герберт Книга Віслава Шимборська У Вавилонській вежі Анна Каменська Повернення роботи</p> <p>Теоретичні відомості. Систематика біблійних книг. Історія зародження світу та людства. Афоризми та фразеологізми, пов'язані з Біблією. Поняття: <i>теофонія, афоризми, псалом, патріархи, монотеїзм, Тора, Декалог,</i> Посилання на Біблію у віршах 20 століття.</p>	<p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p>
---	---	---

<p>чи справді нагороджена Богом робота могла бути справді щасливою; розмірковує про твердження поета, що було б краще, якби Йов помер; Творча робота учня. 1. На прикладах з історії, літератури та кіно він пише есе на тему: <i>Чи можете ви визначити межі людських жертв?</i> 2. Нарис: Історії біблійна про початок світу (розвиток письмового мовлення)</p> <p>знає, що таке притча (притча); вказує в тексті місце, де починається і закінчується притча Ісуса; розповідає зміст притчі, вказує на урок, що впливає з неї; перераховує вісім благословень Ісуса на сходження на гору;</p> <p>дивується, яку правду про людську долю він може прочитати з притчі про доброго самарянина; говорить про моральну правду, викладену в оповіданні про блудного сина, та про ставлення, символізоване його героями; порівнює зміст притчі із образом і визначає</p>	<p>Розділ V Новий Завіт <i>Євангеліє за св. Метью</i> <i>Притча про сіяча</i> <i>Притча про двох синів</i> <i>Проповіді на горі</i> (фрагмент)</p> <p>Євангеліє за св. Лука <i>Притча про доброго самарянина</i> <i>Репродукція картини Ієроніма Боша Вендровця</i> <i>Притча про блудного сина</i></p> <p><i>Перший лист св. Павла до коринтян</i> <i>Гімн кохання</i></p>	<p>Використання мультимедійних матеріалів. Робота в групах. Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Евристична дискусія. Питання та відповіді під час роботи в групі.</p>
---	--	---

<p>інтерпретацію живописця; може визначити його ставлення до життєвих істин, проілюстрованих у притчах. пояснює, до чого він закликав і що лист св. Павло, про що він навчав? знає епізоди з життя святого Павла; перелічує значення, які св. Павло вважає важливим, але недостатнім, якщо вони не супроводжуються любов'ю; визначає, які особливості любові ставлять її вище за інші цінності;</p> <p>шукає символи, намагається пояснити їх за допомогою Словника символів; розповідає, які події, на думку св. Івана відбудеться в кінці часів;</p> <p>визначає образи, за допомогою яких Мілош представляє кінець світу; вказує фрагменти вірша, що стосуються книги Апокаліпсису; пояснює, чим виправдане повторення в кінці твору;</p> <p>аналізує зміст вірша; перелічує фрази, що стосуються Біблії; пояснює настрій у вірші та супутні почуття</p>	<p>Апокаліпсис за св. Джон (фрагмент)</p> <p>Посилання на Біблію. Чеслав Мілош <i>Пісня про кінець світу</i></p> <p>Осип Мандельштам <i>Остання вечеря</i></p> <p>Теоретичні знання. Притчі в Євангеліях св. Матвій та Лука. Св. Павло - апостол щодо організації християнських громад. Остання таємнича книга Біблії, Об'явлення. Джон Посилання на Біблію у віршах 20 століття. Контекст розвитку теми Біблійний світогляд, який виходить за рамки самої релігії, впливає з основних концепцій європейського розуміння людини та її існування у світі. У колі середньовічної культури</p>	<p>Інтеграція змісту предмета під час роботи в групах.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів на онлайн-уроках</p> <p>Евристична дискусія.</p> <p>Питання та відповіді під час роботи в групі.</p>
--	--	---

<p>таємничості; вивчає вірш напам'ять; Творча робота учня. 1. На основі картини Ієроніма Босха <i>Мандрівник</i> пише внутрішній монолог на цю тему: <i>Куди йде мандрівник.</i> 2. усно резюмує будь-яку обрану притчу.</p> <p>перелічує фактори, які визначили кінець античної культури; представляє часові рамки епохи; розповідає про мистецтво середньовіччя, деталізує особливості романського та готичного стилів; розповідає про освіту та визначає тенденції епохи; розрізняє біблійні теми в середньовічній драмі (таємниці, чудеса, моральні п'єси - пояснює їх значення); знає його епізоди з життя розповідає про навернення філософа на основі фрагментів Сповіді; перераховує в пунктах вчення, які проповідував філософ; пояснює, як він розуміє вирок св. Августина: <i>Моя гравітаційна сила - це моя любов;</i> пояснює, що теоцентризм середньовіччя, тобто віра в</p>	<p>Розділ VI Світова література Генезис середньовіччя Філософія Св. Августин <i>Свідчення (уривки)</i></p> <p>Св. Фома Аквінський <i>Філософська сума</i> (уривки)</p> <p>У колі ідеалів - святі. Легенда про св. Олексієм (уривки)</p>	<p>Інтеграція змісту предмета під час роботи в групах. Використання мультимедійних матеріалів на онлайн-уроках</p> <p>Обмін думками. Мозковий штурм.</p> <p>Аналіз прикладів (візерунок).</p>
--	--	---

<p>те, що Бог є причиною, центром і метою всього, походить від теорії філософа; говорить про дуалізм світу, проголошений філософом; пояснює теорію освітлення;</p> <p>знає епізоди з життя філософа; подає свідчення Фоми Аквінського про існування Бога; перелічує оцінку людського розуму у поглядах філософа; пояснює термін: схоластика;</p> <p>пояснює середньовічне поняття людини; знає термін: агіографія; визначає, що таке аскетизм; дає схему життя святого; подає джерела середньовічного ідеалу аскетизму; характеризує середньовічного подвижника на прикладі св. Олексій; оцінює поведінку подвижника щодо батьків та дружини;</p> <p>знає епізоди з життя св. Франциск; пояснює ставлення св. Франциск до природи; вказує відповідні уривки,</p>	<p>Квіти святого Франциска (уривки)</p> <p>Середньовічні лицарі</p> <p><i>Пісня про Роланда</i> (уривки)</p> <p>Кретьєн де Труа <i>Персеваль у замку Грааль</i></p>	<p>Евристична дискусія, Питання та відповіді.</p> <p>Робота в групах. Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p>
--	--	---

<p>що підкреслюють середньовічну любов до ієрархії та порядку; порівнює ставлення св. Франциска та св. Олексія, знаходить подібності та відмінності; розуміє речення Христа: <i>Хто хоче прийти за мною, нехай відречеться від себе;</i></p> <p>перелічує риси ідеального лицаря в середні віки; упорядковує план подій за відомими фрагментами; описує ставлення Роланда до свого меча Дюрендала; представляє картину смерті середньовічного лицаря; характеризує Роланда як лицарську модель; пояснює символічне значення передачі вмираючого Роланда Богу лицарської рукавички;</p> <p>визначає поняття помилкового лицарського топосу; розповідає про лицарів Круглого столу; пояснює, що св. Грааль пояснює, чому лицарі Круглого столу шукали св. Грааль; розповідає про трагедію долі Трістана та Ізольди; аргументує, чому король Марк не мстить своїм коханцям; описує постать Трістана,</p>	<p><i>Історія Трістана та Ізольди</i> (уривки)</p> <p>У колі життя і смерті Франсуа Війон <i>Великий Завіт</i> (уривки)</p> <p>Данте Алігері <i>Божественна комедія</i> (уривок із Пекла, Пісня III)</p>	<p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p> <p>Техніка дизайну. Індивідуальна та групова робота. Музейний урок.</p> <p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p>
---	---	---

<p>порівнює його риси з рисом середньовічного лицаря;</p> <p>розповідає зміст твору; вказує на появу нового літературного героя, пересічної людини; знаходить мотиви, пов'язані зі смертю; пояснює, як у релігійному та моральному сенсі слід розуміти фразу до Ісуса в останній строфі; визначає роль переліків у вірші; опираючись на «Баладі про дам минулого часу», показує ставлення середньовічних митців до слави; знає, що означає вислів <i>temento mori</i>; згадує оповідача твору; пояснює значення напису, вітаючи грішника на порозі Пекла; порівнює бачення Данте пекла з країною мертвих в Енеїді; обґрунтовує, чому Вергілій є провідником у пеклі; вказує місця, де поет поєднує біблійні та міфологічні мотиви, пояснює функцію такої операції; представляє особливості світогляду, вираженого Божественною комедією;</p>	<p><i>Посилання на середньовіччя</i></p> <p>Казимира Іллаковичувна <i>Історія дружини святого Олексія</i></p> <p>Ян Твардовський <i>Святому Франциску</i></p> <p>Галина Посвятовська <i>*** тут лежить Ізольда світловолоса</i></p> <p>Тадеуш Ружевиц <i>Могила Данте в Равенні</i></p> <p>Теоретичні новини. Середньовіччя - вік алегорії. Агіографія. Ідеал середньовічного лицаря. Поняття: <i>теоцентризм, світовий дуалізм,</i></p>	<p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів. Метод провідного тексту. Подорож у світ уяви.</p> <p>Карта асоціацій. Я відповідаю за себе</p>
--	--	--

<p>іписує, як поет ХХ століття посилається на середньовічну легенду; пояснює, як автор оцінює ставлення Олексія, а як його дружина; робить висновок, що дружину Олексія можна назвати «мовчазною героїнею» легенди, обґрунтовує її твердження; пояснює, чому автор називає св. Францишек «покровитель зоологів та орнітологів»; вказує ономаіопеічні слова у тексті вірша та визначає їх роль; пояснює закінчення твору, гадає, що може означати тиша природи; пояснює вплив конкретної ліричної ситуації на вимову вірша; визначає почуття, висловлені поетом у вірші; визначає ставлення Данте до світу традицій; представляє зміст вірша та пояснює, з яких елементів він був побудований; пояснює латинське речення в кінці вірша;</p> <p>Творча робота учня. 1. Робота над темою: <i>Кожен з нас повинен шукати наш Грааль.</i> 2. Твір на тему: <i>Порівняйте підземний світ Гомера і Данте.</i></p>	<p><i>універсалізм, теорія ілюмінації, схоластика, аскетизм, агіографія, життя святого, ієрархія, таємниці, чудеса, мораль.</i> Середньовічне мистецтво; романський та готичний стиль. Середньовічна філософія: св. Августина і св. Фома Аквінський. Школи та схоластика. Тривоги кінця Середньовіччя - "танці смерті". Данте Алігері - шедевр італійського майстра Божественна комедія - синтез середньовічної культури. Контекст розвитку теми Середньовічна епоха - це історія Європи між V і XV століттями, що розділяє періоди: античний і сучасний. Теоцентризм та універсалізм як основні передумови епохи.</p>	<p>Допитуючий друг.</p> <p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів</p>
---	---	---

<p>знає, що літопис складається з трьох книг і представляє тему кожної книги;</p> <p>звертає увагу на мову літопису, конкретизує фактичний та емоційний шари;</p> <p>перелічує мовні засоби, за допомогою яких Галл Анонім представив образ сучасної Польщі;</p> <p>характеризує Болеслава Римута;</p> <p>оцінює ставлення автора до Болеслава Римута;</p> <p>визначає структуру та тему літопису;</p> <p>знаходить у фрагменті елементи життя святого стосовно святого Станіслава;</p> <p>шукає фрагменти, що мають характер моральних речень;</p> <p>звертає увагу на спосіб ведення розповіді, на мову та участь письменника в тому, що він описує;</p> <p>характеризує тему літописів;</p> <p>визначає функцію середньовічних літописів та обґрунтовує, чому вони увійшли до національної традиції, хоча й написані латинською мовою;</p>	<p>Розділ VII Польська література Світська література - історіографія Анонім Галла (12 століття) <i>Літопис</i> (уривки)</p> <p>Вінсенті Кадлубек (близько 1150-1223) Польський літопис (уривки)</p> <p>Янко з Чарнкува (рубіж 13-14 століття) <i>Кроніка Великопольська</i></p> <p>Ян Длугош (15 століття) <i>Літопис</i> (уривки)</p>	<p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів</p> <p>Евристична дискусія.</p> <p>Евристична дискусія. Питання та відповіді під час роботи в групі.</p> <p>Інтеграція змісту предмета під час роботи в групах. Використання мультимедійних матеріалів на онлайн-уроках</p>
--	---	---

<p>розповідає лицарську казку Історію про Віславу, Вальтера та Гельгунда; знає, що праця Яна Длугоша складається з 12 книг, які містять історичні події від найдавніших часів до сучасника автора, тобто до правління Казимира Ягеллончика; пояснює функцію середньовічних хронік та те, чому вони увійшли до національної традиції, незважаючи на те, що вони були написані латинською мовою; обґрунтовує цінність Щорічників для наступних поколінь;</p> <p>визначає, які особливості середньовічного мислення він бачить у творі; виписує з вірша антитези та парадокси та наголошує на їх важливості; перелічує архаїзми або мовні форми (фонетичні, флективні, синтаксичний, лексичний); знайомиться із сучасною версією тексту пісні; наголошує на важливості пісні для польської нації та згадує, де її співали; визначає, хто є ліричним суб'єктом у вірші; показує композиційну схему твору; описує богословські передумови твору: хто</p>	<p>Найдавніші пам'ятки польської літератури</p> <p><i>Богородиці</i></p>	<p>Евристична бесіда.</p> <p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Робота в групах. Аналіз літературного тексту. Творча робота</p>
---	---	---

<p>дарує ласки, хто просить, хто заступається, є об'єктом прохання; вивчає напам'ять слова пісні; визначає стиль, у якому вони написані;</p> <p>перелічує переваги складу проповідей; пояснює літературний жанр та художні засоби твору; обговорює мову твору; представляє зміст обраної проповіді; розрізняє спосіб звернення автора до аудиторії;</p> <p>визначає предмет висловлювання та ліричну ситуацію; визначає, хто є адресатом слів Марії, помічає, як змінюється мова мови залежно від зміни адресата; зазначає з твору всі події в житті Мері, про які вона згадує, упорядковує їх у хронологічному порядку; дивується про цілеспрямованість композиції твору; порівнює літературний образ страждань Марії з їх іконописними поданнями; вивчає уривок напам'ять;</p> <p>визначає героя діалогу; пояснює, чому Полікарп бажає зустріти Смерть; порівнює поетичний образ Смерті з іконографічними</p>	<p>(рубіж XIII / XIV століття) Проповіді на Свентокшищині</p> <p>(кінець XIV століття) Проповіді в Гнезно</p> <p><i>Релігійна література</i> Свентокшисьький плач (тобто Плач Божої Матері під хрестом, тобто, слухайте, мої дорогі брати ...)</p> <p>Тема смерті в літературі <i>Розмова майстра Полікарпа зі смертю</i></p>	<p>Евристична дискусія. Питання та відповіді під час роботи в групі.</p> <p>Обмін думками. Мозковий штурм. Аналіз прикладів (візерунок).</p> <p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p>
---	--	---

<p>кадрами; обговорює хід розмови Вчителя зі Смертю; перелічує, як Смерть представляє окремі соціальні групи; вказує на елементи чорного гумору у творі; обґрунтовує дидактичний та сатиричний характер твору;</p> <p>на основі вивченого фрагмента формулює рекомендацію щодо правильної поведінки за столом; перелічує аргументи, які автор використовував для обґрунтування того, що «лицар повинен поклонятися жіночому обличчю»; вивчає уривок напам'ять;</p> <p>шукає у вірші архаїзми; вказує на поетичні засоби, якими представлені селяни; виписує фрагменти, в яких ліричний суб'єкт розкриває своє ставлення; перевіряє, чи є терміни селяни та холопи синонімами; пояснює гумор цього твору;</p> <p>виписує з поеми умови Богородиці та пояснює, що у них спільного;</p>	<p>Світська література Пшецлав Слота <i>Про поведінку за столом</i> (Пісня про хлібний стіл)</p> <p>Пшецлав Слота <i>Сатира ледачих селян</i></p> <p>Посилання на середньовіччя Кшиштоф Каміль Бачинський <i>Молитва до Богородиці</i></p>	<p>Використання мультимедійних матеріалів</p> <p>Робота в групах. Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Евристична дискусія. Питання та відповіді під час</p>
--	---	--

<p>обґрунтовує, чому автор ніколи не звертається безпосередньо до Мері; вказує на контрасти у вірші та пояснює їх роль; розбирає заголовок вірша; шукає у вірші натяки на середньовічну пісню;</p> <p>шукає у вірші натяк на «Розмову господаря Полікарпа зі смертю»; пояснює, хто в обох творах є ініціатором діалогу, а хто його співрозмовником; порівнює дослідження Полікарпа та місіс Гест; інтерпретує ударну лінію діалогу;</p> <p>Творча робота учня. 1. Нарис на тему: <i>Середньовічний ідеал правителя за мотивами "Літопису" Галла Аноніма.</i> 2. Усне висловлювання на тему «Богородиця» як шедевр середньовічної польської поезії.</p>	<p>Мірон Бялошевський <i>Інтерв'ю</i></p> <p>Теоретичні новини. Історіографія, або історіографія (хроніки, що представляють найдавніші історії з історії польської держави). Перші твори, написані польською мовою - Богородиця Поняття: <i>фактичний та емоційний шар, антитеза, планкт, парадокс, щорічник, savoir-vivre.</i></p> <p>Маріанська поезія. Світські твори. <i>Перший польський savoir-vivre</i> автора Пшецлава Слоти. Кінець епохи - твори, пов'язані із образом смерті. Контекст розвитку теми Середньовічна доба в Польщі має релігійний характер, автори переважно духовенство, часто іноземного походження.</p>	<p>роботи в групі.</p> <p>Інтеграція змісту предмета під час роботи в групах. Використання мультимедійних матеріалів на онлайн-уроках</p>
---	--	--

<p>визначає обраний міф як літературний жанр; описує головного героя, вказує, з якого середовища він походить; представляє тему твору; шукає інструкцію в тексті; виправдовує вимову міфу;</p> <p>визначає дію пісні; пояснює символічне значення числа три; називає тему вірша; перекладає словосполучення дантеські сцени;</p> <p>Творча робота учня. 1. Письмове резюме одного з вибраних міфів. 2. Нарис на тему: <i>Блукання як метафора життя в Дантеївській «Божественній комедії».</i></p>	<p>Середньовіччя як час тріумфу християнства, яке з тих пір було основою європейської культури.</p> <p>Розділ VIII Підготовка обов'язкового читання (за вибором викладача)</p> <p>Ян Парандовський <i>Міфологія</i></p> <p>Данте Алігері <i>Божественна комедія</i></p> <p>Теоретичні новини. <i>Міфологія - це сукупність міфів - історій про богів і героїв, що становлять основа релігії давніх народів.</i> Міфи описують реальність і пануючий у ній порядок, вони сягають початків світу, відкривають історію людства, забезпечують моделі поведінки, пояснюють незрозумілу ідіосинкратичну природу природи. Середньовічний синтез, що міститься у творі Данте - Божественна комедія. Час і місце дії.</p>	<p>Евристична дискусія. Питання та відповіді під час роботи в групі.</p> <p>Обмін думками. Мозковий штурм. Аналіз прикладів (візерунок).</p>
---	--	--

	<p>Мандрівна тема через підземний світ. Вергілій - путівник у Пекло та Чистилище, улюблена Беатріче після Раю. Пекло - це дім особистих ворогів Данте, політичних опонентів, світських та церковних сановників. Контекст розвитку теми Грецька та римська міфологія є джерелом європейської культури. Міфологічні теми з'являються в літературі та мистецтві з найдавніших часів до наших днів. Вони містять загальні та загальнолюдські істини. Божественна комедія - сума знань Данте з різних галузей; це твір, надзвичайно багатий символами та алегоріями, це про життя, яке є подорож людини до Добра та Любові.</p>	
--	--	--

Додаткова література (твори, призначені для самостійного читання)

Софокл - Антигона, Едіп Цар
Біблія - Старий Завіт (Книги - фрагменти),
Новий Завіт - Притчі (вибір), з листів св. Павло (вибрані фрагменти),
з Апокаліпсису св. Іоанн (вибрані фрагменти)
А. Галл - Польська хроніка (уривки)
Легенда про св. Алексім (уривки)
Розмова майстра Полікарпа зі смертю (фрагменти)
Пісня про Роланда
Історія Трістана та Ізольди
Данте Аліг'єрі - Божественна комедія (фрагменти)
Пшецлав Слота - Про поведінку за столом, Сатира на ледачих селян

Вимоги до базових знань та навичок учнів 8 класу

Учень/учениця знає:

- кожен літературний вік, даний програмою, її історичне підґрунтя, основні тенденції та особливості;
- важливі моменти з біографій письменників відомих епох;
- автор, назва та значення назви твору;
- основні теми та особливості композицій перероблених творів;
- події (сюжет) та герої відомих літературних творів (герої та взаємопов'язані події, теми);
- основні поняття: літературний образ, предмет, ідея, сюжет, композиція, види та жанри літератури; гумор і сатира; антитеза, підтекст;
- характерні риси драматичних, ліричних та епічних творів;
- тексти, запропоновані програмою для оволодіння пам'яттю.

Учень/учениця здатний:

- відрізнити твір краєвидів від науково-популярних та публіцистичних творів;
- визначити ідеологічну роль сюжету та елементів композиції (авторський опис, поведінка та портрети персонажів, пейзаж тощо);
- визначити ідейно-художню роль образно-виразних мовних засобів;
- коментувати фрагменти (епізоди, сцени) художнього тексту, що виражають особисте ставлення до поданого образу;
- охарактеризувати героя твору, визначити ставлення автора до героя;
- порівняти героїв, щоб розкрити ставлення автора до них;
- розрізнити епічні, ліричні, ліро-епічні та драматичні твори;
- правильно, вільно та вголос читати художні, науково-популярні та публіцистичні тексти;
- чітко читати літературні твори;
- розповідати усно та письмово (реферат) - точно, стисло та виборчо-епічні твори або уривки з них;
- скласти усний та письмовий нарис-роздум на основі опрацьованого твору;
- дати розширену відповідь на запитання, охарактеризувати (індивідуально, порівняльно та в групах) героїв літературного твору;
- брати участь у діалозі під час обговорення окремого літературного твору;
- скласти план власного усного та письмового мовлення;
- підготувати (усно та письмово) думку (рецензію) про прочитаний літературний твір, про твори інших видів мистецтва (мотивуючи своє ставлення до героїв та подій);
- використовувати інформацію з уривків, літературних та науково-популярних видань, а також шкільних словників літературних термінів.

(2 години на тиждень — на рік 70 годин,
резервний час — 2,5 години)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
<p>Відкриває значення літератури в розвитку суспільства і людини; пояснює у чому полягає специфіка художньої літератури, які значення вона має для духовного та морального виховання людей, в розвитку їхніх читацьких та естетичних вподобань і пореб; Розуміє сенс поняття „світового процесу літератури” і локалізації в ньому польської літератури.</p> <p>Подає часові поділи епохи і аналізує терміни: <i>Ренесанс та відродження</i>; Розказує про Представників епохи ренесансу (Леонардо да Вінчі, Мікеланджело Буонарроті, Тіціан, Рафаель Санті); називає головний рух ренесансу – <i>гуманізм</i> і пояснює твердження Теренція: <i>я є людина і ніщо людське не є мені чужим</i> або поняття <i>антропоцентризму</i>;</p>	<p>Вступ Значення літератури для розвитку суспільства та в житті людини. У роботах художньої літератури стикаємось зі специфікою артистизму слова, його виглядом, естетикою та емоціональністю. Ознайомлення з загальним значенням світового літературного процесу та локалізацією в ньому польської літератури.</p> <p>Культура ренесансу</p> <p>Розділ I Ренесанс в Європі Початок епохи ренесансу</p>	<p>Робота в групі. Аналіз прикладу зразка.</p> <p>Метод питань та відповідей.</p> <p>Індивідуальна та групова робота з текстом.</p>

<p>відкриває значення літератури у розвитку суспільства та людини ; пояснює у чому є специфіка художньої літератури, які значення вона має для духовного та морального виховання людей , розвитку їх у нових читацьких та естетичних вподобаннях і поребі ; розуміє сенс поняття "<i>Світового процесу літератури</i>" та локалізації її у ній польській літературі .</p> <p>подає часові поділи епохи та аналізує терміни :</p> <p><i>Ренесанс та відродження</i></p> <p>Розказує про представників епохи ренесансу (Леонардо да Вінчі , Мікеланджело Буонарроті , Тіціан , Рафаель Санті); називає головний рух ренесансу - <i>гуманізм</i> і пояснює твердження: я є людина і ніщо людське не є мені чужим. пояснює поняття антропоцентризму в сонеті і обговорює їх функції;</p>	<p>Автори ренесансної літератури в Європі Франческо Петрарка, <i>Якщо немаєш любові На честь Мадони Лори живої</i> <i>На честь Мадонни Лори померлої</i></p>	<p>Методи, що активізують залучення учнів до роботи під час уроку.</p>
--	---	--

<p>визначає артистизм творів Петрарки; вчиться напам'ять одну з сонет;</p> <p>знає, що Джованні Боккаччо - творець сучасних романів; представляє історію створення та тему його основної праці «Декамерон»;</p> <p>характеризує героїв новели, вказує героїв на передньому, задньому та епізодичному появах; упорядковує сюжет твору та позначає, які з них складають дію новели; пояснює, яку роль у сюжеті відіграє тема сокола; вказує на кульмінацію дії у творі; пояснює поняття: <i>теорія сокола</i>;</p> <p>визначає ставлення поета до міфу про <i>Утопію</i> та представляє метод його розкриття автором; звертає увагу на опис острова у вірші, визначає, що пов'язує метафори, якими користується поет; обґрунтовує, чому на острові Утопія є сліди</p>	<p>Джованні Боккаччо Декамерон (фрагмент)</p> <p>Посилання на культуру Відродження</p> <p>Віслава Шимборська Утопія</p>	<p>Індивідуальна та колективна робота з текстом. Евристична бесіда.</p> <p>Аналіз прикладу (зразка). Групова робота.</p>
---	--	--

<p>людськиж ніг ведуть лише до моря ,попри те, що острів безлюдний;</p> <p>пояснює значення запитань, поставлених поетом, і вказує, кому вони адресовані; пояснює назву вірша; шукає у змісті вірша гасла епохи ренесансу;</p> <p>Творча робота учня. 1. Нарис на тему: <i>Новий герой та нові теми літератури ренесансу.</i> 2. Усне резюме вибраної новели Джованні Боккаччо.</p>	<p>Тадеуш Ружевиц <i>Голоси непотрібних людей</i></p> <p>Теоретичні новини. Часові рамки епохи. Мистецтво епохи ренесансу. Реформація та її вплив на оновлення Церкви. Європейські мислителі - Еразм Роттердамський, Нікколо Макіавеллі, Томаш Морє. Поняття: <i>ренесанс та відродження, гуманізм, антропоцентризм, реформація, протестантизм, іренізм, макавелізм, утопія, теорія соколів,</i> Представники європейської літератури ренесансу: Франческо Петрарка, Джованні Боккаччо. Контекст розвитку теми В епоху ренесансу відбулося відродження людини, що підкреслювало особливу гідність людської особистості та цінність її земного, часового існування.</p>	<p>Різноманітне сприйняття, адаптоване до учнів. Драматичні прийоми.</p>
---	--	---

<p>пояснює подібність між долею зникаючої батьківщини та судною тонучого корабля, а також між поведінкою громадян та поведінкою екіпажу корабля, проповідник звертає увагу; перелічує риторичні фігури, використані у його проповіді Петром Скарґа; пояснює сенс порівняння Співдружності з кораблем;</p> <p>знає біографію Миколая Рей;</p> <p>визначає ставлення Рей до природи; представляє характеристики персонажів, що з'являються у творі, та визначає середовище, яке вони представляють; пояснює літературні наслідки, що виникають внаслідок вибору форми діалогу; шукає інформацію про історичний контекст створення твору Миколая Рей; записує твердження, які пан, мер та священник говорять один до одного; наводить аргументи, якими кожен із них захищається;</p>	<p>Розділ II Відродження в Польщі Застереження щодо Речі Посполитої - політичні письменники.</p> <p>Петро Скарґа Сеймові проповіді (Друга проповідь - фрагменти)</p> <p>Творчий силует Микола Рей</p> <p>Микола Рей <i>Життя доброї людини</i> <i>Короткий суд між трьома людьми, паном, мером та священником.</i> (уривки)</p>	<p>Інтеграція змісту предмета під час роботи в групах.</p> <p>Практичне використання мовних вправ - постановка. Цікава композиція твору.</p>
---	---	--

<p>обґрунтовує думки реформаторів Церкви, що відбиваються у роботі; обговорює особливості характерні для поезики твору, вказує версифікацію та рими; знає біографію Яна Кохановського; знайомиться з визначенням епіграм як літературного жанру; визначає предмет епіграм; звертає увагу на мову цих коротких творів (точне використання слів, вміння будувати ударну лінію, досягнення жартівливого ефекту або серйозного настрою), вказує приклади; представляє елементи композиції окремих епіграм; обговорює цінності, яких дотримується ліричний суб'єкт; визначає, хто є ліричним суб'єктом епопеї „<i>Для будинку в Чарнолісі</i>”; звертає увагу на роздуми, сформульовані поетом в однойменній поемі <i>Про життя людини</i>; пояснює структуру однойменного «Рака» та визначає злість ліричного суб'єкта; вказує, що таке комедія в епопеї «Про лікаря Іспанця»; читає його символіку; вчиться напам'ять (дві епіграми на вибір);</p>	<p>Творчий профіль Яна Кохановського Ян Кохановський <i>Фрашки</i> <i>Для гір і лісів</i> <i>За липу</i> <i>Про лікаря Іспанії</i> <i>Для будинку в Чарнолісі</i> <i>Про життя людини</i> <i>Раки</i></p>	<p>Дидактичні ігри. Розмова.</p> <p>Евристична бесіда, запитання та відповіді.</p> <p>Інтеграція навчального змісту. Інтерсеміотичний переклад.</p>
---	---	---

<p>знаходить міфологічні натяки, що містяться у творі, та визначає їх функції; інтерпретує розповідь про «Фортуна Бога» з урахуванням характеру епохи; обговорює структуру вірша (тип строф, система версифікації); вказує на ритмічні процедури, визначає типи рим; конкретизує ліричну тематику вірша та пояснює характер його висловлювання; пояснює значення теми морської прогулянки;</p> <p>визначає стилістичну фразу в першому вірші XII пісні - Село Миру, Село Весола ...; вказує на ліричну тематику пісні; визначає роль, яку відіграють рими та версифікація; представляє особливості польського села у творі Кохановського, перераховує зображення та епітети; перелічує художні засоби, якими автор робить ідеалізація села;</p> <p>визначає настрій пісні; дивується, яке філософсько-ідеологічне ставлення близьке</p>	<p>Ян Кохановський <i>Пісня IX</i></p> <p>Ян Кохановський <i>Пісня про Сobotка</i> (фрагменти)</p> <p>Ян Кохановський <i>Пісня V</i> <i>Пісня про спустошення Поділля</i></p>	<p>Інтерв'ю, діалог. Робота з текстом. Практичний вимір вивчення мови.</p> <p>Робота в групах. Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів. Здійснення незалежних підприємств.</p> <p>Драматичні прийоми (вступ у роль, живий образ, постановка)</p>
--	---	---

<p>гуманістам епохи ренесансу це може ховатися за образом сільської місцевості, обґрунтовує своє твердження; визначає відправника та одержувача слів вірша; знає, що дана пісня є прикладом патріотичної поезії; здійснює пошук парентерального вмісту; визначає роль, яку він відіграє Тирренська поезія;</p> <p>знає визначення літературного жанру - поїзд; визначає ліричну тему та героя усього циклу Поїздів; зазначає терміни смерті (епітети, метафори, перифрази) і відстежує, як змінюється їхній характер та їх характеристика в різних частинах циклу; пояснює художні засоби, за допомогою яких Мудрість представлена в IX Поїзді; знаходить аргументи, що підтверджують те, що прорив серії це <i>Поїзд X</i>, вказує на ознаки кризи у світогляді; аналізує два останні рядки Поїзду XI, визначає їх значення; перераховує аргументи, подані матір'ю поета увісні в</p>	<p>Ян Кохановський <i>Потяги</i> (фрагменти - поїзди IX, X, XI, XIX)</p>	<p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Індивідуальна та групова робота.</p>
---	--	--

<p><i>Поїзди XIX;</i> розуміє суть світоглядної кризи поета; вчиться напам'ять - Поїзд VIII;</p> <p>вказує, називає поетичні засоби, використані у вірші, та обговорює їх функцію; описує своїми словами поетичні образи, показані у вірші; пояснює значення слова <i>сон</i> у фразі <i>Сіно пахне сном</i> і чому це повторюється у вірші; визначає ідеалістичний характер творчості Чеховича; порівнює способи представлення сільського пейзажу Кохановським та Чеховичем, вказує він відмінності;</p> <p>розшукує ознаки народної стилізації у творах обох поетів; визначає предмет, що говорить в творі; знаходить мовні форми, що наближають творчість Болеслава Лешмяна до традицій ренесансу; перелічує почуття Урсули і порівнює їх з почуттями її батька в “Поїздах”;</p> <p>пояснює, як було показано у вірші</p>	<p>Посилання до культури ренесансу Юзеф Чехович <i>У селі</i></p> <p>Болеслав Лешмян <i>Уршуля Кохановська</i></p>	<p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p> <p>Драматичні прийоми (вступ у роль, живий образ, постановка)</p>
---	---	--

<p>Бога; вказує на парадокси у творі; визначає кінець твору;</p> <p>Творча робота учня. 1. Дослідження на тему: <i>Традиція Чарнолісі в польській поезії 20 століття.</i> 2. Есе про: <i>Похвала селу у творах письменників епохи ренесансу.</i></p> <p>пояснює назву епохи; описує мистецтво бароко, аналізує зміст обраних картин великих представників живопису бароко - Рембрандт і Пітер Павло Рубенс;</p>	<p>Теоретичні новини. Формування нової державної моделі, політичні письменники (Андрій Фрич Моджевський, Петро Скарга, Бієрнат з Любліна). Микола Рей та його твори. Батько польської літератури - Ян Кохановський та його твори. Поняття: <i>риторика, риторичні фігури, епос, лицемір, ритмічні обробки, поїзди, народний стиль.</i> Літературні посилання письменників інших епох на твори епохи Відродження. Контекст розвитку теми Вплив філософії та ідеології Відродження на популяризацію польської мови як мови літератури. Твори батька польської літератури - Яна Кохановського.</p> <p>У колі культури бароко Розділ III Бароко в Європі</p> <p>Генезис епохи бароко. Філософія бароко. Стиль бароко.</p>	<p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
---	--	--

<p>перелічує філософів епохи (Гордіано Бруно, Декарт Паскаль) та їх філософські погляди;</p> <p>знає епізоди з життя Вільяма Шекспіра;</p> <p>розповідає про те, як Гамлет оцінює людське життя та його ставлення до розуму;</p> <p>дивується, чому герой не обирає смерть відразу;</p> <p>розглядає думку про те, чи знання надають нам сміливості протистояти бідам чи, навпаки, наповнюють нас страхом;</p> <p>коментує відоме речення з монологу Гамлета: <i>Знання всіх нас перетворює на боягузів;</i></p> <p>характеризує Гамлета на основі його знаменитого монологу; вивчає напам'ять монолог Гамлета;</p> <p>визначає ставлення Макбета до життя;</p> <p>обґрунтовує, чому головний герой більше нічого не боїться;</p> <p>знаходить у монолозі Макбета символи минущості;</p> <p>знає епізоди з життя Мольєра, знає, що він комедійний геній;</p>	<p>Автори літератури бароко в Європі</p> <p>Вільям Шекспір <i>Гамлет</i> (фрагмент - <i>Монолог Гамлета</i>)</p> <p>Макбет (фрагмент - <i>Монолог Макбет</i>)</p> <p>Мольєр Тартюф (фрагмент)</p>	<p>Художні проекти. Вікно інформації. Драма.</p> <p>Метаплан. Відкрите вухо. Дерево рішень. Ланцюг асоціацій.</p> <p>Метод провідного тексту. Подорож у світ уяви.</p>
--	--	--

<p>визначає функцію повторюваного Оргоном питання <i>А Тартюффа</i>? і слово <i>бідна людина</i>; до появи головного комічного героя на сцені ми знаємо про нього багато чого з вуст інших людей, що виступають у виставі, це виправдовує, наскільки сцени за участю Тартюфа підтверджують точність цих оцінок, або дивують глядача з новим обличчям цього персонажа; шукає приклади комічних ситуацій у Тартюфі та пояснює суть його комедії; пояснює, які особливості Оргона і Леді змусили їх обдурити Тартюфа; визначає роль, яку зіграла слуга Дорина у комедії;</p> <p>пояснює, який гріх сучасності особливо дратує письменника; обґрунтовує, чому Мольєр використовував у мистецтві, як він пише, найяскравіші фарби; коментує значення проблеми, порушеної в комедії Мольєра, чи може вона бути актуальною сьогодні; порівнює Тартюфа з справді релігійною людиною;</p>	<p>Мігель де Сервантес <i>Дон Кіхот</i> (фрагмент - <i>глава І</i>)</p>	<p>Метод провідного тексту. Психічна карта. Мапа думок.</p>
---	---	---

<p>пояснює світ, в якому живе Дон Кіхот - справжній чи фантастичний, виправдовує своє твердження;</p> <p>описує характер героя;</p> <p>визначає життєву позицію, відому як донкіхотичну; оцінює ставлення головного героя;</p> <p>коментує, чи є сучасники Дон Кіхота, обґрунтовує своє твердження;</p> <p>на основі репродукції в підручнику та інших картинах перераховує основні риси картин Рубенса;</p> <p>пояснює, як поет коментує картину Рубенса і як він оцінює канон краси, створений живописцем;</p> <p>Творча робота учня.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пише характеристику Тартюфа за мотивами роботи Мольєра Тартюфа (розвиток письмового мовлення) 2. Усно резюмує перший розділ Мігеля де Сервантеса - <i>Дон Кіхот</i>. 	<p>Посилання на культуру бароко</p> <p>Віслава Шимборська <i>Жінки Рубенса</i></p> <p>Теоретичні новини.</p> <p>Генезис епохи. Мистецтво бароко (художники: Караваджо, Рембрандт, Ель Греко, Пітер Пауль Рубенс). Філософи епохи (Гордіано Бруно, Декарт, Паскаль) та їх філософські погляди; Поняття: <i>бароко, концептуалізм, дотепність, маринізм, сенсуалізм, контраст, мистецтво маньєризму, донкіхотизм</i>, Представники літератури бароко та їх твори (Мольє, Мігель де Сервантес, Вільям Шекспір, П'єр Корней, Жан Расін, Ла Фонтен) Інтеграція мистецтва слова з живописом.</p> <p>Контекст розвитку теми</p> <p>Твори, засновані на дивовижній ідеї (концепції) та супроводжуючому жарту, закінчуються літературним твором із пунш-лінією, яка зазвичай містить певний парадокс.</p>	<p>Карта асоціацій. Я відповідаю за вас. Допитуючий друг.</p> <p>Обговорення з усвідомленим використанням слів та фраз, які підкреслюють позицію учасника дискусії.</p> <p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів. Здійснення незалежних підприємств. Інтерсеміотичний переклад.</p>
--	---	--

<p>аналізує заголовки сонетів і вказує на їх спільні риси; аналізує структуру сонета і художні засоби масової інформації, порівнює їх із сонетами Петрарки; пояснює драматичний характер людського існування, представлений у <i>Сонеті IV</i>; пояснює, які типи кохання представлені в <i>Сонеті V</i>; визначає, як він розуміє <i>вічну перифразу та закони краси</i>; описує релігійний світогляд Семпа Сажинського;</p> <p>пояснює, як поет характеризує час у вірші; вказує в тексті антитезу і обґрунтовує мету, з якою вони були використані; пояснює символи людського життя та те, що їх пов'язує;</p>	<p>Мистецтво бароко протистоїть простим істинам ренесансу; ти вже не захоплюєшся світом, а навпаки дивиєшся йому.</p> <p>Розділ IV Бароко в Польщі</p> <p>Творці літератури бароко в Польщі Миколай Сеп Сажинський Сонет I. <i>Про короткочасність та невизначеність та людського життя</i> Сонет IV, <i>Про нашу війну, яку ми ведемо з сатаною, світом і тілом</i> Сонета V, <i>Про непостійну любов до речей цього світу</i></p> <p>Даніель Наборовський <i>Короткість життя</i></p>	<p>Запитання та відповіді щодо теми пісень. Використання засобів масової інформації у роботі студента.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
---	--	---

<p>визначає, що автор вважає справжнім; пояснює лінію кінцець твору; вказує на поняття, навколо яких Морштин будує свої вірші; перелічує використані автором поетичні засоби та визначає їх функції; обговорює поетичні образи у віршах; розповідає про те, як поет досягає жартівливого ефекту у своїх віршах;</p> <p>знає, що таке сарматизм; описує образ шляхтича - сарматів; показує сарматську пишність, розповідає про портрет труни; вказує фрагменти, характерні для бойової літератури; у пунктах подано структуру виступу Ходкевича; перераховує аргументи, використані королевою; позначає фрази, в яких оратор виявляє свої емоції або намагається вплинути на емоції аудиторії; шукає посилення на Бога у творі та визначає, яку функцію вони виконують у промові Ходкевича; пояснює на підставі</p>	<p>Ян Анджей Морштин <i>Втрата</i> <i>До трупа</i></p> <p>У колі польського сарматизму Вацлав Потоцький <i>Хотинська військова операція</i> (фрагменти)</p>	<p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p> <p>Обмін думками. Мозковий штурм. Аналіз прикладів (візерунок).</p>
--	---	--

<p>відповідних словників значення топосу <i>antemurale christianitatis</i> (оплот Християнство) у польській культурі та обґрунтовує мету, заради якої воно залишається згаданий автором;</p> <p>визначає ліричний суб'єкт у вірші; характеризує ситуацію Польщі 17 століття; представляє причини внутрішнього хаосу в країні, описані автором; пояснює значення слова <i>блуд</i> у контексті цього вірша; вказує на емоційні сигнали в творі розкриті ліричним суб'єктом, називає їх; обговорює структуру твору; апелює до історичних знань, розглядає питання об'єктивності цього вірша; шукає у словнику значення терміна <i>памфлет</i> і обґрунтовує, що вірш Вацлава Потоцького є памфлетом для Польщі 17 століття;</p> <p>знає визначення щоденника як літературного жанру, шукає його особливості у творчості Пасека; аналізує склад</p>	<p>Вацлав Потоцький <i>Польща блуждає</i> <i>Польські продажі</i></p> <p>Ян Златоуст Пасек <i>Мемуари</i></p>	<p>Евристична бесіда. Індивідуальна та групова робота.</p> <p>Евристична бесіда. Індивідуальна та групова робота.</p> <p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів.</p>
--	--	--

<p>тексту, вказує на жартівливі елементи; описує особистість Пасека, представника польської сарматської знаті (звертає увагу на його спосіб мислення, цінності, яких дотримується, звичаї, почуття гумору); цікавиться, з якими рисами особистості сарматів ми можемо зустрітись у сучасній Польщі;</p> <p>визначає тему вірша; вказує в ній елементи бароко;</p> <p>визначає мету літературної гри, проведеної сучасним поетом; висловлюється про функцію жорстокості опису у вірші; визначає ставлення сучасного поета до сарматського минулого нації; звертає увагу на словниковий склад вірша; пояснює, як виглядає сьогоднішній день порівняно з сарматськими традиціями, на думку поета.</p> <p>Творча робота учня. Твір на тему: <i>Великий і не блискучий світ поетів бароко.</i> Готується до дискусії на тему: <i>Судження про сарматизм</i> (збирає аргументи).</p>	<p>Посилання до культури бароко Ернест Брилл <i>Сарматський портрет</i></p> <p>Теоретичні новини. Поезія інтелекту. Поезія культурної кризи. Поезія Яна Андрія Морштина - представника маринізму в Польщі. Сарматизм - сарматська література. Поняття: <i>еліпс, оксиморон, інверсія, антитези, сарматизм, портрет труни, брошура</i></p>	<p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p>
--	---	--

<p>дає часові межі епохи та історичних подій; перекладає назву епохи - епоха, в яку вірили розуму, епоха критики щодо явищ та установ; пояснює поняття: просвіта, вільнодумство, просвітницька свобода. перелічує установки освіченої людини та пояснює їх значення (критика, раціоналізм, гуманізм, емпіризм, сенсуалізм, деїзм, атеїзм). знає тенденції епохи просвітництва (класицизм, сентименталізм, рококо). розповідає про</p>	<p><i>топосу, опора християнства,</i> Літературні посилання письменників інших епох на твори епохи бароко. Контекст розвитку теми Наближення твору бароко, який вражає своїми орнаментами та пишністю, але в той же час представляє загублену людину, яка не вірить у довговічність земного життя, яка вірить у життя після смерті.</p> <p>У колі культури просвітництва Розділ V Просвітництво в Європі Історична характеристика епохи європейських філософів просвітлення.</p>	<p>Використання мультимедійних матеріалів.</p> <p>Евристична бесіда. Творчість учнів.</p>
--	---	--

<p>французьких енциклопедистів і їхні роботи. перелічує імена європейських філософів епохи Просвітництва та пояснює їхні погляди, що містяться у філософських казках (Джон Локк - <i>Міркування про людський розум</i>, Вольтер - <i>Кандид</i>); пояснює характеристики літератури рококо;</p> <p>тлумачить етичний максимум: відплачувати добром за добро; вказує, з ким і з якими ідеями аргументує автор; оцінює, хто з персонажів є найбільш наївним; пояснює, як перебування в столиці змінює Кандида;</p> <p>вказує, з ким і з якими ідеями аргументує автор; оцінює вчинки героїв; говорить про зникнення межі між господарем і слугою;</p> <p>знає, що Жан-Жак Руссо є представником європейської тенденції сентиментальності у</p>	<p>Філософські романи Вольтер <i>Відвертість, або оптимізм</i></p> <p>Денис Дідро <i>Фаталіст Вінні та його господар</i></p> <p>Представник французької сентиментальності Жан-Жак Руссо <i>Нова Ілоїза</i> (фрагменти)</p>	<p>Карта асоціацій. Я відповідаю за вас. Допитуючий друг.</p> <p>Дослідницький проект. Підсумок у групах.</p> <p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів. Зйсення незалежних</p>
---	--	---

<p>Франції; пояснює, як головний герой твору, пан Сен Пре, висловлює свої почуття та висвітлює стилістичні засоби, використані в листі; пояснює, чому <i>відчуття душі</i>, на думку закоханої людини це <i>зловісний дар неба</i>; описує, у чому полягає критика міста в листі з Парижа, і в чому він звинувачує жителів міста Сен Пре; оцінює ставлення Джулії, чи вона повстає проти своєї долі, в чому вона знаходить розраду; пояснює ставлення до розуму та раціональних аргументів; характеризує мову любові (слова, що повторюються в листі, якими стилістичними засобами користуються закохані); коментує вирок Руссо в контексті "<i>Нової Ілоїзи</i>": <i>Оскільки найбільша нерівність задушила природні почуття, проступки та нещастя дітей пояснюються негідною деспотією їхніх батьків</i>;; відповідає думці Руссо, що <i>людина від природи добра</i>. оцінює принцип сентиментальної педагогіки, який стверджує, що</p>		<p>підприємств. Інтерсеміотичний переклад.</p> <p>Обговорення з усвідомленим використанням слів та фраз, які підкреслюють позицію учасника дискусії.</p> <p>Карта асоціацій. Я відповідаю за вас. Допитуючий друг.</p>
---	--	---

<p>у людині потрібно культивувати спонтанність поведінки;</p> <p>знає епізоди з життя Йоганна Вольфганга Гете; описує розповідну форму роману та вказує на наслідки його вибору; називає відправника та адресанта листів; наводить причини, чому Вертер залишає дім; перелічує інформацію про Шарлотту, яку Вертер знав до зустрічі з нею; описує обставини, в яких народжується почуття між Шарлоттою та Вертером; характеризує Шарлоту та Альберта; представляє соціальний контекст дії роману; слідую мотиву самогубства у творі; шукає фрагменти в тексті, в яких герої висловлюють погляди, характерні для епохи Просвітництва; представляє мотиви головного героя в дії; характеризує та оцінює поведінку Вертера; вивчає напам'ять фрагмент з даного твору;</p>	<p>Найвидатніший представник німецького класицизму - Йоганн Вольфганг Гете <i>Страждання молодих Вертер</i> (фрагменти)</p>	<p>Аналіз літературного тексту. Творча робота учнів. Здійснення незалежних підприємств. Інтерсеміотичний переклад.</p>
--	--	--

<p>визначає, хто є героєм поеми; пояснює роль дієслів у творі: вірю, кажу, впевнений в цьому; цікавиться, яку ціну може заплатити той, хто вирішив перенести своє відкриття в могилу; пояснює сюжет твору;</p> <p>пояснює, як Чеслав Мілош читає "Подорожі Гуллівера"; відповідає на слова поета: <i>Людська річ не закінчена. Хто визнає досконалість історії, нехай загине безпорадною смертю.</i></p> <p>Творча робота учня. 1. Розвиток письмового мовлення - короткий зміст уривку із «<i>Подорожей Гуллівера</i>» Джонатана Свіфта. 2. Прочитайте філософську казку Вольтера <i>Кандид</i> - підготуйте аргументи, щоб відстояти одне з суджень на тему: Чи повинна бути людина оптимістом, песимістом чи реалістом?</p>	<p>Посилання до культури просвітництва Віслава Шимборська Відкриття</p> <p>Чеслав Мілош <i>До Джонатана Свіфта</i></p> <p>Теоретичні новини. Поняття і думка просвітництва. Філософи (Девід Юм, Іммануель Кант, Волтер) та їх погляди. Французькі енциклопедисти. Мистецтво епохи - рококо. Тенденції епохи Просвітництва: класицизм, сентименталізм, рококо. Європейські агенти Просвітництва: Даніель Дефо, Джонатан Свіфт, Йоганн Вольфганг Гете, Фредерік Шиллер, Лоуренс Стерн. Поняття: <i>просвіта, вільнодумство, просвіта свобода, критика, раціоналізм, гуманізм, емпіризм,</i></p>	<p>Обговорення з усвідомленим використанням слів та фраз, які підкреслюють позицію учасника дискусії.</p> <p>Пріоритети навчання. Сяюче впорядкування. Вікно інформації</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
---	--	--

<p>характеризує епоху на тлі польської історії; визначає хронологічні межі епохи Просвітництва в Польщі; згадуються культурні події: створення Національного театру у Варшаві, вечері в четвер, розвиток преси ("Монітор"), створення політичного клубу Кузня Колонтая. перелічує зміни в освіті: створення Колегіум Нобіліум, лицарської школи, Національної комісії з освіти, Товариства елементарних книг, Товариство Друзів Наук. перелічує культурних та політичних активістів (Анджей та Юзеф Залуски)</p>	<p><i>деїзм, атеїзм, сенсуалізм,</i> Літературні посилання письменників інших епох на твори епохи Просвітництва. Контекст розвитку теми Представлення епохи Просвітництва як епохи розуму та філософів та величезних змін. Ознайомлення з творами видатних європейських письменників, які творили в епоху Просвітництва.</p> <p><i>Розділ VI</i> <i>Просвітництво в Польщі</i> <i>Генезис польського просвітлення</i></p>	<p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p> <p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
--	--	--

<p>Станіслав Лещинський, Станіслав Конарський, Станіслав Стазіч, Уго Коллонтай та їх внески до Польщі; розповідає про критику сарматського минулого Урсином Німцевичем у творі «Повернення посла»; визначає, як творці польського театру долучились до роботи з реформування держави (Войцех Богуславський, Урсин Немцевич, Францішек Заблоцький); перераховує заслуги короля Станіслава Августа як покровителя мистецтв;</p> <p>позначає периферії; пояснює роль, яку вони відіграють у творі; позначає фрагменти поеми, що розповідають, як автор висловлює свій ентузіазм силою людського розуму, які нові винаходи та відкриття згадує поет; пояснює, який із термінів найкраще характеризує тон вірша: <i>пафос, серйозність, іронія</i>; обґрунтовує належність твору Нарушевича до жанру оди;</p> <p>знає визначення літературного жанру: сатира; визначає ставлення автора до <i>худорлявого письменника</i></p>	<p>Батько польського класицизму. Адам Нарушевич <i>Повітряна куля</i></p> <p>Адам Нарушевич <i>Худий письменник</i></p> <p>Найбільш різнобічний творець польського Просвітництва Ігнацій Красіцький</p>	<p>Евристична бесіда.</p> <p>Творчість учнів, прийняття самостійних рішень</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
---	--	---

<p>описує протилежність між славою <i>худого письменника</i> та його фінансовим становищем; перелічує причини бідності, про які в творі згадує сам головний герой;</p> <p>перелічує героїв твору та визначає час і місце дії поеми; розповідає трагічний зміст твору; обґрунтовує, що цей твір - алегоричний вірш; пояснює стиль та мову твору; вказує, що <i>Мишейда</i> - чиста гра для щасливого жарту, і виправдовує своє твердження;</p> <p>знає, що таке героїко-комічний вірш; вказує відмінні риси твору; вказує твори, на які посилається Красицький у цій роботі; обговорює спосіб досягнення автором жартівливого ефекту; пояснює механізм створення пародії; визначає, що найбільш дивує у творі і для чого воно потрібне; обговорює з читачем суть авторської гри (розваги); читає твір як сатиру і пояснює, хто і чому висміюється;</p>	<p><i>Мишейда</i> (уривки)</p> <p>Ігнацій Красицький <i>Монахомахія, тобто Війна ченців</i> (уривки)</p> <p>Ігнацій Красицький <i>Пияцтво сатири Розбитий світ Королю</i></p>	<p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p> <p>Евристична бесіда.</p> <p>Творчість учнів, прийняття самостійних рішень</p>
---	---	--

<p>позначає уривки, в яких автор особливо злий; знаходить місця, де оповідач звертається безпосередньо до читачів і коментує дану ситуацію; обговорює структуру сатири; пояснює, хто в ній виступає, і який ефект був досягнутий тим, що оповідач не коментує діалог; представляє погляди героя та визначає ставлення до них автора сатири; вказує сигнали іронії в тексті і де він це помічає; шукає в тексті відголосся раціоналістичних поглядів автора; називає послання цієї сатири; визначає, яка моральна оцінка поведінки героїв впливає з твору;</p> <p>представляє розповідну схему прочитаних казок; пояснює, у чому полягає класицистичний характер казок (будова, структура речень, вибір слів); обговорює роль парадоксу в казках, вказує приклади; визначає особливості героїв казок; висловлюється на тему алегоричного створення персонажа;</p>	<p>Ігнацій Красіцький Казки <i>Вступ до казок</i> <i>Ворон і лисиця</i> <i>Ягня та вовки</i> <i>9 птахів у клітці</i> <i>Художники</i></p>	<p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
---	---	--

<p>обговорює шляхи отримання гумористичного ефекту в цих творах; представляє мораль, що впливає з прочитаних казок Красіцького; визначає світогляд, виражений у казках; пояснює, у чому полягає дидактизм казок; вивчає казки напам'ять (необов'язково);</p> <p>знає, що це перший польський роман, в якому автор використав спробу поєднати моральний, утопічний та авантюрний роман;</p> <p>пояснює, що мудрець радить розпочати формувати щасливе суспільство;</p> <p>визначає політичну систему острову Ніп;</p> <p>характеризує предмет ліричний;</p> <p>вказує адресата вірша та предмет опису; обговорює функцію паралелізму в побудові наступних строф, пояснює яку роль вони відіграють; вказує на протиставлення та парадокси у вірші, пояснює, яку роль вони виконують; тлумачить тугу заголовка;</p> <p>вказує посилання до</p>	<p>Ігнацій Красіцький <i>Миколая</i> <i>Експериментальні справи</i> (фрагменти)</p> <p>Сентиментальний напрям у польській поезії Франциска Карпінського <i>До Юстини. Туга за весною</i></p>	<p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
---	---	---

<p>народної лірики; визначає висловлені почуття в творі;</p> <p>говорить про те, чому ми називаємо Карпінського представником польського сентименталізму та доводить своє твердження; пояснює, які стилістичні засоби використав автор у першій строфі та чому він використав саме ці поетичні фігури;</p> <p>визначає роль знаків оклику та запитів у творі, а також функцію останніх рядків усіх строф; обговорює ставлення сентиментального поета до Бога; говорить, чи містить пісня якісь дидактичні елементи; вивчає твір напам'ять;</p> <p>обговорює, на які події автор посилається у вірші; описує способи, за допомогою яких ліричний суб'єкт вірша спрямовує емоційні стосунки читача до ліричного суб'єкта; визначає настрій вірша; вказує на елементи, типові для казки;</p>	<p>Францішек Карпінський <i>Пісня про народження Панським</i></p> <p>Посилання на культуру просвітництва Костянтин Ільдефонс Галчинський <i>Могила Красицького</i></p> <p>Збігнев Герберт <i>Вовк і ягня</i></p>	<p>Евристична бесіда.</p> <p>Творчість учнів, прийняття самостійних рішень.</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
--	---	--

<p>обговорює особливості гумору в цьому творі; представляє логіку та хибність вовка; обговорює, роль іронії в казці Герберта; описує побудову світу, зображеного в казці; інтерпретує ударну лінію казки: <i>Не жертвуйте собою заради моралі;</i></p> <p>Творча робота учня. 1. Робота над темою: <i>Які ідеї, проповідовані в епоху Просвітництва, ви вважаєте досі актуальними, і чому?</i> 2. Есе на тему: <i>Чому Франциска Карпінського називали поетом серця?</i></p>	<p>Теоретичні новини. Генезис Просвітництва в Польщі. Реформа освіти (Лицарська школа, Національна Комісія з Освіти, Товариство Елементарних Книг, Товариства Друзів Наук). Культурно-політичні активісти (Андрій та Юзеф Залуски, Станіслав Лещинський, Станіслав Конарські, Станіслав Сташці, Хюго Колантай) та їх внески до Польщі. Заслуги короля Станіслава Августа як покровителя мистецтв Культурні події: створення театру Національний у Варшаві, вечери в четвер, розвиток преси ("<i>Монітор</i>"), створення політичного клубу Кузня Коллонтая. Творці польського театру приєднуються до роботи з реформування держави (Войцех Богуславський, Урсин Немцевич, Францішек Заблоцький). Творчість представників класицизму в Польщі - Адама Нарушевича, Ігнація Красицький, Станіслав Трембецький. Сентиментальний напрям у польській поезії - Францішек Карпінський, Френсіс Діонізі</p>	<p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p>
---	---	---

<p>знає, що Відправа грецьких посланців Яна Кохановського</p>	<p>Князнін. Поняття: <i>ентузіазм, ключ поеми, ода, сатира, паліодія, алегорична поема, героїчна поема, дидактичні казки,</i> Літературні нав'язування письменників з інших епох на твори епохи Просвітництва. Контекст розвитку теми Розвиток польської культури в епоху Просвітництва на противагу сарматській традиції та ідеології контрреформації під впливом західноєвропейської філософської та соціальної думки, яка базувалася на раціоналізмі та емпіризмі. Віра в розум і досвід мала призвести до створення ідеальної соціальної системи, справедливої і вільної від усіх забобонів. Панування класицизму та сентиментальності у змісті творів письменників епохи Просвітництва в Польщі.</p> <p>Розділ VII Опрацювання обов'язкового читання (за вибором викладача)</p> <p>Ян Кохановський <i>Відправа грецьких посланців</i></p>	<p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
---	---	--

<p>першою польською гуманістичною трагедією; визначає суть трагедії як виду; в античних драмах поняття трагедії асоціювалося з поняттям Фатума, це виправдовує те, що у творі Яна Кохановського є по іншому; подає трагічний конфлікт, визначає, чи є він таким виражальним, як у античній трагедії; здається питанням, чи можна, аналізуючи <i>Відправу грецьких послів</i>, говорити про поняття паренезу, наводить аргументи; вказує, який фрагмент троянського міфу поет поклав в основу драми; пояснює, як діяла королівська рада, шукає елементи, що визначають її польський місцевий колорит (парламент);</p> <p>представляє структуру комедії Мольєра, показує зростаючу напругу та її спад, шукає всі сюжетні ускладнення та їх рішення, детально описує їх знає визначення комедії, пояснює, що смішного, і описує механізм викликання сміху у реципієнта; звертає увагу на комедію, ситуацій та персонажів,</p>	<p>Мольєр <i>Скупий</i></p>	<p>Евристична бесіда.</p> <p>Творчість учнів, прийняття самостійних рішень</p> <p>Використання мультимедійних матеріалів.</p> <p>Робота в групах. Обмін ідеями, презентація.</p>
--	---------------------------------	--

<p>визначає, про що йдеться, знаходить приклади в тексті; звертає увагу на першу появу кожної постаті, як вона з'являється, чи згадується раніше, як кожна із них представляє себе, чи постійні характери у персонажів, чи розвиваються; визначає роль грошей у комедії Мольєра, обговорює підхід до грошей окремих персонажів, знаходить відповідні твердження в тексті; виправдовує те, як творчість Мольєра показує боротьбу між добром і злом, що таке добро, а що зло.</p> <p>Творча робота учня. 1. Пише есе на тему: У контексті драми Яна Кохановського <i>Відправа грецьких посланців</i>, подумайте, чи має право правитель на приватність. 2. Розвиток усного мовлення - характеристика Гарпагону за мотивами твору Мольєра <i>Скупий</i>.</p>	<p>Теоретичні новини. Приближення змісту та проблематики творів: Яна Кохановського <i>Відправа грецьких посланців</i> та Мольєра <i>Скупий</i>. Контекст розвитку теми Поглиблення знань про літературний жанр - драматургія.</p>	<p>Використання мультимедійних матеріалів.</p>
--	--	--

Твори для вивчення напам'ять

Франческо Петрарка - Сонет
Ян Кохановський - Фрашки (дві епіграми на вибір)
Ян Кохановський - поїзд VIII
Миколай Семп Шажиньскі - сонет
Вільям Шекспір - Гамлет (фрагмент - Монолог Гамлета)
Йоганн Вольфганг Гете - Страждання молодого Вертера (прозовий фрагмент)
Ігнацій Красіцький - Казки (на вибір)
Францішек Карпінський - Пісня про народження Господа

Додаткова література (твори, призначені для самостійного читання)

Джованні Боккаччо - Декамерон (вибрані новели)
Еразм Роттердамський - Похвала дурості (фрагменти)
Аріоста - Орlando божевільний
Шекспір - Макбет
Нікколо Макіавеллі - Принц (фрагменти)
Мішель де Монтен - Репетиції (фрагменти)
Торгуато Тассо - Визволений Єрусалим (фрагменти)
Франческо Петрарка - Сонети Лаурі (вибрано)
Міколай Рей - короткий судовий процес між трьома людьми, Господом, міським головою та парафіяльним священиком
Ян Кохановський - Трени, Брифінг грецьких посланців, Пісні (вибрано), Фраскі (вибрано)
Пьотр Скарга - Сеймові проповіді (вибрано)
Шимон Шимонович - Ленці
Анджей Фрич Моджевський - Про утворення Республіки Польща
Мігель Сервантес - Дон Кіхот
Мольєр - Свентошек
Джон Мілтон - Загублений рай (фрагменти)
Ян Анджей Морштин - Підбірка віршів (вибрано)
Даніель Наборовський - Підбірка віршів (вибрано)
Ян Хризостом Пасек - Щоденники (фрагменти) Вацлав Потоцький - Транзакція Хотинської війни
Вольтер - Кандід
Ян Якуб Руссо - Нова Ілоїза
Ігнацій Красіцький - Монахомакія, справи Миколи Дошвядчинського, Казки (вибір), Сатири (вибір)
Адам Нарушевич - Худий письменник
J.U.Niemcewicz - Повернення посланця
Францішек Заблоцький - Фірцик у сватанні
Францішек Карпінський - Лора і Філон

Станіслав Стазіч - Застереження щодо Польщі (фрагменти)
Войцех Богуславський - Краківці та гірці (фрагменти)

Основні вимоги до знань та вмінь учнів 9 класу

Учень/учениця знає:

- кожна літературну епоху, дану програмою, її історичне минуле, основні тенденції та особливості;
- важливі моменти з біографій письменників відомих епох;
- сюжет, композиційні властивості, тип та жанр вивчених літературних творів;
- основні риси понять: літературний образ, фантастика, гумор, сатира;
- головні та великі твори епох та їх твори;
- тексти, призначені програмою для засвоєння пам'яттю.

Учень/учениця здатний:

- правильно та плавно читати вголос літературні, публіцистичні та літературно-критичні тексти;
- чітко читати літературні твори;
  - висловлюватися усно та письмово (узагальнювати) - точно, детально і чітко - епічні пісні або уривки з них;
  - коментувати фрагменти (епізоди, сцени) художнього тексту з вираженням власного ставлення до них;
  - проаналізувати роботи відповідно до запропонованого завдання;
  - визначити відомі твори з точки зору їх літературного жанру (епос, лірика, драма);
- визначити ідейно-художню роль сюжету, композицію, систему літературних образів та мовні художні засоби;
- наголосити на ролі героя в ідейному змісті твору та ставленні автора до героя;
  - обґрунтовувати своє ставлення до твору та головного героя;
  - брати участь у діалозі під час обговорення окремого літературного твору;
  - скласти план власного усного та письмового мовлення;
- підготувати есе, реферат чи доповідь на літературну тему на основі одного чи кількох джерел.